

SZENT LÁSZLÓ ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

6133, Jászszentlászló

Kossuth u. 8.

Intézmény OM azonosítója:

202117

Készítette:

Vighné Nyikos Tünde-Igazgató

Legitimációs eljárások

Elfogadta és értékelte ..... Nevelőtestület nevében	Megismerte ..... Szülői Szervezet nevében
Véleményezte ..... Munkaközösség nevében	Készítette ..... Vighné Nyikos Tünde-Igazgató Ph.
Jóváhagyta ..... Fenntartó nevében Ph.	
Hatályos: a kihirdetés napjától, 2024. szeptember 01-től, visszavonásig	

„A gyermek olyan, mint egy pillangó a szélben.

**Néhány magasabbra tud repülni, mint mások, de
mindegyik a legjobb tudása szerint repül.**

Miért is hasonlítanád össze őket?

Mindegyik más.

Mindegyik különleges.

Mindegyik gyönyörű."

Ismeretlen szerző

Tartalomjegyzék

1. Bevezető	5.
1.1 A pedagógiai program jogszabályi háttere	6.
2. Az Intézmény bemutatása	8.
2.1 Adatok.....	8.
2.2 Helyzetelemzés.....	8.
3. Az óvoda tárgyi feltételei.....	11.
4. Az óvoda személyi feltételei.....	13.
5. Az óvodai élet megszervezése.....	16.
5.1. Szervezeti és időkeret.....	16.
5.2. Óvodánk napirendje.....	18.
5.3. Óvodánk heti rendje.....	19.
5.4. Ünneptár – Az óvoda rendezvényei.....	19.
6. Arculatunk.....	21.
6.1 Gyermekkép.....	21.
6.2 Óvodakép.....	22.
6.3. Hagyományőrző hitvallásunk.....	24.
6.4. Pedagóguskép.....	26.
7. Néphagyományőrző és környezetvédő pedagógiai program tartalma.....	28.
7.1. Népszokások.....	29.
7.2. Néphagyomány ápolás és környezet védelem kapcsolata.....	30.
7.3. A néphagyomány megjelenése az egyes tevékenységi formákban.....	30.
7.4 Jeles napok feldolgozása a nevelési év során.....	31.
8. Az Óvoda cél és feladatrendszere.....	35.
9. Óvodai nevelés feladatai.....	36.
9.1. Esztétikai nevelés.....	36.
9.2. Az egészséges életmód alakítása.....	37.
9.3. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	48.
9.4. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	52.
10. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai.....	55.
10.1. Játék	55.

10.2. Verselés, mesélés.....	59.
10.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	62.
10.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.....	65.
10.5. Mozgás.....	68.
10.6. A külső világ tevékeny megismerése.....	72.
10.7. Munka jellegű tevékenységek.....	78.
10.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	81.
11. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztésének segítése	85.
11.1. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek.....	86.
11.2. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek.....	92.
11.2.1. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek.....	93.
11.2.2. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.....	94.
11.3. Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek.....	94.
12. Gyerekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek	97.
13. A gyermek egyéni fejlődésének mérési-, értékelési rendszere	100.
14. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére.....	103.
14.1. Az óvodába lépés feltételei – az óvodai alkalmasság.....	103.
14.2. Az iskolába lépés feltételei – az iskolai alkalmasság.....	104.
14.3. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére.....	105.
15. Speciális tevékenységek, szolgáltatások.....	108.
16. Az óvodánk kapcsolatai, az együttműködés formái.....	109.
16.1. Óvoda – család.....	109.
16.2. Óvoda – Iskola.....	110.
16.3. Óvodánk egyéb kapcsolatai.....	110.
17. A pedagógiai program bevalásának vizsgálata.....	114.
17.1. A pedagógiai program megvalósításának dokumentációi.....	114.
17.2. Az ellenőrzési és értékelési rendszer.....	116.
17.3. Az eredményesség megítélésének módszerei.....	117.
18. Szakirodalom jegyzék, ajánlott szakkönyvek a pedagógusoknak.....	119.
19. Érvényességi rendelkezések.....	121.

1. BEVEZETŐ

A Kormány, a 137/1996. /VIII. 28./ Kormányrendelettel, 1996. szeptember elsejei hatállyal, kiadta az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramját. Ennek elvei alapján helyi programot dolgoztunk ki, mely 1999. 09. 01 hatállyal, „**Néphagyományőrző és Környezetvédő**” Pedagógiai Program néven bevezetésre került.

A Pedagógiai Programot, a változások, a helyi igények és gyakorlati megvalósításoknak megfelelően aktualizáltuk, módosítottuk.

A Pedagógiai Program legutolsó aktualizálása óta, számos rendelet és jogszabály érintette a program tartalmi követelményeit, jelen módosítást a 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet *a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról*, megfeleltetése érdekében végezzük el.

Programunk értékállóságát mutatja:

- Az Országos Néphagyományőrző Óvodapedagógusok Egyesülete *Néphagyományőrző Mester Óvoda* kitüntetést adományozott óvodánknak (2008)
- Zöld Óvoda, (2021) Kincses Kultúr óvoda, (2016) Madárbarát Óvoda elismerések
- Kapcsolatban állunk határon túli magyar óvodákkal: Temesvári Hosszabbított utcai Óvoda, székelyudvarhelyi Kipi-Kopi Óvoda, tóthfalusi Kuckó Óvoda. Valamint a Vajdasági Óvodapedagógusok Egyesületével és a Néphagyományőrző Óvodapedagógusok Országos Egyesületével is együttműködünk.

1.1 Jogszabályi háttér

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- A 2011. évi CXC. törvény végrehajtási rendeletei:
  - 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
  - 229/2012. VIII.28.) Korm. Rendelet a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 363/2012. (XII. 17.) Kormányrendelet az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról;
- az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Kormányrendeletet módosító 137/2018. (VII. 25.) kormányrendelet;
- A 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól
- 15/2013. (II. 26.) EMMI - rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről;
- 1997. évi XXXI. tv. a gyermekvédelemről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 2015. évi CCXXIII. törvény egyes szociális, gyermekvédelmi, családtámogatási tárgyú és egyéb kapcsolódó törvények módosításáról
- 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról

- 48/2012. (XII. 12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 257/2000. (XII.26.) Korm. rendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról
- 26/1997. (IX.3.) NM. rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- 51/1997. (XII. 18.) NM rendelet az egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrő vizsgálatok igazolásáról
- Irányelv a sajátos nevelési igényű tanulók óvodai neveléséhez és iskolai oktatásához (www.oktatas.hu)
- szakmai ajánlás a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel (BTMN) küzdő gyermekeket, tanulókat az óvodai és iskolai nevelésük-oktatásuk során megillető különleges bánásmódhoz; a fejlesztő pedagógiai ellátás gyógypedagógiai tartalmaira; a pedagógiai segítség céljaira, feladataira és módszereire; valamint a BTMN tanulói jogokhoz kapcsolódó joghasználatra https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/kerettanterv/BTMN_szakmai_ajanlas.pdf
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Jászszentlászló – Móricgát Képviselőtestületének vonatkozó önkormányzati rendeletei
- a Szent László Óvoda és Bölcsőde működését szabályozó belső dokumentumok: Házirend, SZMSZ, Szokás és Szabályrendszer, munkaterv, beszámoló

2. AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA

2.1 Adatok

Az Intézmény hivatalos elnevezése: Szent László Óvoda és Bölcsőde

Intézmény székhelye, címe: 6133, Jászszentlászló Kossuth utca 8.

OM azonosító: 202117

Hatályos Alapító okirat száma, kelte: J/3378-3/2023, 2023. 12. 15.

Alaptevékenységek kormányzati funkció szerinti megjelölése:

- Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai,
- Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
- Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai
- Gyermekek bölcsődében és mini bölcsődében történő ellátása

Az intézmény jogállása: Önálló jogi személyként működő, helyi önkormányzat költségvetési szerve.

Az intézmény képviselőjére jogosultak: A mindenkori kinevezett igazgató

Intézmény felvételi körzete: Jászszentlászló, Móricgát települések

Fenntartó szerv neve: Jászszentlászló – Móricgát Községi Önkormányzatok Társulása

2.2 Helyzetelemzés

Az óvodát 1947 - ben nyitották meg egy csoporttal, majd igény szerint fokozatosan került bővítésre. Jászszentlászlói székhelyen 5 csoport üzemelt, 1993-2003-ig Móricgáton is üzemelt 1 csoport. Móricgáton a gyermek létszám csökkenése miatt megszüntettük a csoportot 2003. 08. 31-el. A szülők növekvő igénye miatt, az egyik óvodai csoportot bölcsődei csoporttá alakítottuk 2004-ben. 2021 szeptemberétől új, tágas, korszerű bölcsőde épület került átadásra, ahol két, maximum 14 gyermeket befogadó bölcsődei csoport kezdte meg működését. Az óvodai nevelés 2 épületben, két-két homogén életkorú csoportszervezésben folyt tovább.

Az intézményt Jászszentlászló - Móricgát községek intézménytársulás formájában tartják fenn. A két falu összlakossága kb. 3500 fő. A lakosság 40% - a külterületen, tanyán él.

A faluban és a tanyán élő szülők egy része eljár más településre dolgozni, nagy része állattartással és növénytermesztéssel foglalkozik. A szülők fáradhatatlanul dolgoznak, hogy a család megélhetését biztosítani tudják. A gyerekek nevelésére, minőségi idő együtt töltésére, úgy látjuk, egyre kevesebb idő jut. A gyermek nevelésének elsődleges színtere a család, az intézményi nevelés, közös elvek mentén, kiegészíti azt.

Az óvodai nevelés két épületben folyik, a kis épületben két csoportszoba van (az egyik galériás) a hozzátartozó mosdókkal, jellemzően a kis/középsős korú gyermekeket helyezzük el itt. Valamint itt helyezkedik el, az igazgatói és az igazgatóhelyettesi iroda, felnőtt mosdó és egy dolgozói melegítő konyha.

A nagy épületben szintén két csoportszoba van mindkettő galériás, a nagycsoportosok, nagy-középsősök járnak ide. Az épületben található egy tágas aula (2018-ban építették az épülethez), ahol közös programjaink, ünnepeink valósulnak meg. Itt található a tornaterem is, mely nem túl nagy, de jól felszerelt. Az óvodának tágas, árnyékos udvara van, változatos mozgásfejlesztő eszközökkel, EU szabványnak megfelelő játékokkal, homokozókkal, az udvar életkori sajátosságoknak megfelelően, két részre van osztva.

A bölcsőde épülete modern, korszerű, két tágas, egymásba nyíló csoportszobával, és a hozzátartozó gyermekmosdóval. A bölcsőde tágas levegőztető terasszal és saját udvarral rendelkezik. Az intézmény tálaló konyhája is itt kap helyet. Az emeleten mosókonyha és két iroda van kialakítva, melyeket jelenleg értekezletek megtartására és a gyermekek logopédia és egyéni fejlesztésére használunk.

Intézményünk többcélú közoktatási intézményként működik.

Bölcsődei csoportok száma: 2

Óvodai csoportok száma: 4

Az óvodai férőhelyek száma (m²) szerinti számolás alapján 89 fő. Engedélyezett bölcsődei férőhelyek száma 28.

Szervezetileg tekintve közös egységben, de mindkét intézmény típus külön – külön, az országos irányelvekre épülő, önálló szakmai program alapján dolgozik.

Mindkét intézmény egység, figyelembe veszi függetlenül a gyermek életkorától és intézmény típusától a gyermekek egyéni szükségleteit és családjuk jellegzetességeit, ezáltal biztosítva a sajátos nevelési igényű gyermekek és a hátrányos helyzetű gyermekek optimális fejlődését, esélyteremtését is. Mindkét intézmény típusnak elsődleges feladata a differenciált bánásmód gyakorlata mind a gyermekek, mind a családok vonatkozásában.

3. AZ ÓVODA TÁRGYI FELTÉTELEI

Az óvoda két épületben működik.

A **nagy épület** régi építésű, de jól felújított. A nagy épületben a csoportszobákat tágas folyosó és közösségi tér veszi körül, a folyosókon vannak az öltöző szekrények a gyermekek részére, az aulában folyik az étkeztetés. A toalettek, a mosdók, funkcióit tekintve megfelel az óvodás gyermekek igényeinek, 2023 telén, új tükrök kerültek felhelyezésre. A csoportszobák mérete különböző, az egyik csoportszoba 2 terem összenyitásával alakult ki 2024 nyarán, mellette helyezkedik el a dolgozói öltöző.

A **tornaszoba** kihasználtságát tekintve többfunkciójú, só szobaként is használjuk. A csoportok napi beosztással, váltva veszik igénybe tornázásra és terápiás céllal.

A **kis épület** csoportszobái tágasak, a folyosók, öltözők picik. Ebből adódik, hogy a csoportszobák vegyes használatúak, itt tornáznak, étkeznek, pihennek a gyerekek.

Az **udvarok**, teret adnak a játékhoz, a hagyományápoláshoz, a környezetvédelem tevékenységeihez. 2009-ben jelentősen gazdagodott az udvar adta lehetőség, felajánlásból létrehoztunk egy közlekedési parkot, valamint egy szánkózó dombot. 2024-ben egy hatszögletű mászókával, új csúszdákkal és egy bújó alagúttal bővült a nagyok udvara, a kicsik udvara is kapott egy új, többfunkciós, mászókás-csúszdás játékelemet.

Szakmai könyvtárunk az igazgató helyettesi irodában van, tudatosan válogattuk és válogatjuk bibliotékánkat, amelyek segítik a program megvalósulását, a gyermekekkel való foglalkozást és új ötleteket is meríthetünk belőle.

A program céljához rendelt eszközrendszer:

Az intézmény nevelőtestülete 1993 óta a néphagyomány őrzés útját követve, tudatosan fejlesztette az eszközállományt. Ezek egy részét a költségvetésből, a többit pályázatok, adományok, egyéb rendezvények bevételeiből fedeztük.

Játékeszközök: minden csoportban megfelelő mennyiségűek és minőségűek, elhelyezésük a gyermekek számára hozzáférhető.

IKT eszközöket pályázati összegekből, szponzori felajánlásokból vásároltunk: számítógépek, projektor. Törekszünk arra, hogy a költségvetés terhére, vagy magán felajánlásokból folyamatosan fejleszthessük IKT eszköztárunkat.

A tornaeszközöket, mozgásfejlesztő eszközöket pályázati összegekből újítottuk fel.

A csoportszobák esztétikumának növelését, a gondozáshoz, étkezéshez szükséges eszközöket költségvetési pénzből fedeztük.

Jelenleg a programunk megvalósításához minden eszköz, tárgy, rendelkezésre áll.

További tárgyi fejlesztési terv:

- az elhasznált eszközök folyamatos cseréje
- nagyobb tornaszoba kialakítása a bölcsődei padlástérben (távlati terv)
- só falak kialakítása a kis és bölcsődei csoportban
- felnőtt mosdó felújítása, korszerűsítése a kisépületben
- öltözőszekrények felújítása
- klímaberendezések beszerzése az óvoda épületekbe
- kis terasz burkolása
- laptop beszerzés

A felsorolt elképzeléseket pályázati forrásokból, különböző rendezvények bevételeiből és a költségvetés terhére kívánjuk megvalósítani

4. AZ ÓVODA SZEMÉLYI FELTÉTELEI

Csoportok száma	Óvónő	Dajka	Egyéb nevelést segítő
Óvodai csoport 4	9 fő <u>Ebből:</u> 1 fő Igazgató 1 fő igazgató helyettes	4 fő	3 csoportonként + 1 fő pedagógiai asszisztens
Bölcsődei csoport 2	4 fő kisgyermeknevelő	2 fő	Gondnok: 1 fő

Munkaidő

Óvónők :	40 óra (ebből 32 a gyermekcsoportban töltött)
Igazgató:	40 óra (ebből 10 a gyermekcsoportban töltött)
Igazgató helyettes, óvónő:	40 óra (ebből 24 a gyermekcsoportban töltött)
Pedagógiai asszisztens:	40 óra
Dajkák:	40 óra
Karbantartó:	30 óra

Egyéb kedvezmény: a munkaközösség vezetőjét heti 1 óra kedvezmény illeti meg.

A nevelőtestület képzettsége

Munkakör	Végzettség
Óvodapedagógus 9 fő	Óvónői főiskolai képzettséggel rendelkezik
2 fő	<u>Ebből:</u> Csecsemő és gyermekgondozó
2 fő	Közoktatás vezetői képesítés
1 fő	Fejlesztő pedagógus
3 fő	Népi Kismester képzettséget szerzett

1 fő	TSMT mozgás fejlesztő
1 fő	Gyógyypedagógus
Pedagógiai asszisztens	
1 fő	középiskolai végzettség
Dajka	
4 fő	Dajkai szakképesítéssel rendelkezik

A képzettségek munkakompetenciája

- Fejlesztő pedagógus

A pedagógiai szakszolgálat által megfogalmazott szakértői véleménybe foglaltak szerint, egyéni és mikro csoportos fejlesztő tevékenységeket tart a BTM-nes gyermekeknek.

- TSMT terapeuta

A pedagógiai szakszolgálat által megfogalmazott szakértői véleménybe foglaltak szerinti mozgásfejlesztés

Heti egy alkalommal, preventív és korrekciós torna az ÁMV szűrően szükségesnek ítélt gyermekek körében

- Kismester óvónők

A csoportok belső életében, illetve játszóházi foglalkozásokon ismertetik meg a gyermekekkel, szülőkkel, óvónőkkel a különböző népi kismester technikákat.

A nevelőtestület képzettségére vonatkozó tervek

További nevelést segítő szakképzettségek megszerzését tervezzük.

A fenntartó, tanulmányi szerződés megkötésével, támogatja a nevelőtestület további szakképesítései megszerzését. Szükségünk lenne pszichológusra, logopédusra, amennyiben a nevelőtestület tagjai nyitottak, törekszünk a beiskolázásukra.

A nevelőtestület továbbképzési teljesítését nézve a jelen stabil állomány teljesítette a kötelezettségét. A továbbképzési program a jogszabályi szabályozó szerint, ötévente elkészül.

A különböző népi kismesterségek tanfolyamain való részvétel, a néprajz elméleti és gyakorlati ismereteinek elsajátítása, az újonnan belépő kollegáknak ajánlott. Akár a 7 évenkénti kötelező továbbképzési ciklus keretein belül.

Az innovatív törekvések jelen vannak a nevelőtestületben. Ezért az elérhető továbbképzéseken, szakmai napokon, bázis intézményi programokon, akár online is, de lehetőségeinkhez mérten részt veszünk. A program megvalósulásának fontos feltétele, hogy szellemiségét, tartalmát mindenki magáénak érezze.

A nevelést közvetlenül segítők felkészítése az igazgató és a helyettes feladata.

A program maradéktalan végrehajtásának másik fontos feltétele a megfelelő számú személyzet biztosítása.

5. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

5.1 Szervezeti és időkeret

A gyermek egészséges, tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát, fejlesztő, mikro csoportos és frontális tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

Nevelési év	Szeptember 1-től augusztus 31-ig
Szorgalmi időszak	Szeptember 1-től május 31-ig
Nyári életrend	Június 1-től augusztus 31-ig

Nyitvatartási idő

Az óvoda a helyi igényeknek megfelelően határozta meg nyitvatartási idejét.

Reggel 6.45 - 17 óráig tart nyitva.

Csoportok szervezése

A csoportok szervezését illetően elsősorban **homogén összetételű** csoportokban valósítjuk meg a nevelést.

A csoportok szervezési módját, az életkori gyermeklétszám alakulását figyelembe véve, az igazgató határozza meg.

Ez a program megvalósítható életkorilag osztott, részben osztott vagy osztatlan csoportban.

Rendszeres szervezett tevékenységeink a gyermekek részére

Logopédia – Kiskunmajsai szakszolgálat

Gyógypedagógiai foglalkozások, SNI gyermekek részére – Kiskunmajsai szakszolgálat

Fejlesztőpedagógiai foglalkozások, BTM-n gyermekek részére

Népi tánctanítás

Zeneovi

Pengetők (citera foglalkozás)

Mozgásfejlesztés

Tartásjavító torna

Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek	
	gyógyypedagógia (SNI)	tartásjavító torna	néptánc	gyógyypedagógia	Délelőtt
	zeneovi			logopédia	
					Délután
	mozgásfejlesztés	citera	fejlesztőpedagógiai foglalkozások (BTM-n)		
	hittan				

Ebédelés

Csoport	Ideje	Tízóraizás folyamatos	Helyszín
Nagy-Középső csoport	11:40	folyosó	Közösségi tér
Nagy csoport	11:50	folyosó	Közösségi tér
Középső csoport	11:35	saját termük	Saját termük
Kiscsoport	11:25	saját termük	Saját termük

Tornaterem délelőtti beosztása

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
Kiscsoport		x			
Nagy-középső			X		
Középsőcsoport				x	
Nagy csoport	x				
Bölcsőde Maci					x
Bölcsőde Süni					x

Pagoda beosztásának rendje- Eső esetén

9:15-9:45 kis csoport

10:15-10:45 középső csoport

10:45-11:15 nagy-középső csoport

11:15-11:45 nagy csoport

5.2 Óvodánk napirendje

A napirend folyamatos. A napirend rugalmasságával, tág kibontakozási lehetőséget biztosít a gyermekeknek és az óvónőknek egyaránt.

Óvodánk napirendjét a kisgyermek életkori sajátosságainak megfelelően alakítottuk ki. Délelőtti tevékenységeinkben hangsúlyos szerepet kap a játék, amibe az elmélyült játékból való kizökkenés elkerülése nélkül építjük be tervezett tevékenységeinket. A napirend az egyes csoportokban eltérő lehet, lsd. csoportnaplók.

Időtartam	TEVÉKENYSÉG
6.45– 10.00	<p>SZABAD JÁTÉK A CSOPORTSZOBÁBAN</p> <p>8:20-tól Folyamatos reggelizés, tisztálkodás</p> <p>Játékba integrált egyéni és mikro - csoportos fejlesztések</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rajzolás, festés, mintázás- kézimunka / FOLYAMATOS/ - Ének – zenei készségek fejlesztése - Külső világ tevékeny megismerése: kísérletezés, tevékenykedtetés, tapasztalatok rendszerezése - Verselés-mesélés - Mozgás - Mindennapos testnevelés - Munka jellegű tevékenységek, születésnapok
10.00 – 12.00	<p>LEVEGŐZÉS (1,5 óra), JÁTÉK A SZABADBAN</p> <ul style="list-style-type: none"> - Séták, kirándulások, megfigyelések, tapasztalatszerzés - Népies mozgásos játékok - Mozgás fejlesztés
12. 00 – 13.00	<ul style="list-style-type: none"> - Ebéd - Gondozási teendők
13.00 – 14.20	<p>PIHENÉS (mese, altató dúdolás, zene)</p> <p>- speciális tevékenységek / óvónői vezetéssel/</p>
15.00 – 17.00	<ul style="list-style-type: none"> - Mozdáskezdeményezés - Testápolás - Uzsonna - SZABAD JÁTÉK A CSOPORTSZOBÁBAN VAGY AZ UDVARON - speciális tevékenységek / óvónői vezetéssel/

5.3. Óvodánk heti rendje

A heti rend az óvodai nevelés feladatainak, tevékenységeinek rendjét biztosítja. Az egyes napok kijelölt feladatai hetente ismétlődnek, kiszámíthatók. A részletes heti rend az adott csoport csoportnaplójában található

5.4. Ünneptár, az óvoda rendezvényei

Ünnep	Időpont	nyitott vagy zárt a szülők részére
Szüret projekt hét, szüreti bál	Szeptember eleje	zárt nyitott
Mihály napja	Szeptember 29.	zárt
Népmese napja	Szeptember 29.	zárt
Zene világnapja	Október 3.	zárt
Állatok világnapja	Október 4.	zárt
Orsolya nap	Október 21.	zárt
Dömötör nap	Október 26.	nyitott
András napja	November 30.	zárt
Mikulás vásár	December 6.	zárt
Lucázás	December 13.	zárt
Karácsony	December vége	nyitott
Vízkereszt	Január 06.	zárt
Balázs napja	Február 02.	zárt
Farsang	Február eleje	zárt
Nőnap	Március 8.	zárt
Gergely napja	Március 12.	zárt
1848-as forradalom ünnepe	Március 15.	nyitott
Kiszézés, Villőzés	Húsvét előtti 7. nap	zárt
Víz világnapja	Március 22.	zárt
Húsvét	tavaszi	zárt
Komázás	Húsvét utáni hét	zárt
Föld napja	Április 22.	zárt
Májusfaállítás	Április 30.	zárt
Szomszédoló nap	Április végén	zárt

Flórián nap	Május 04.	zárt
Anyák napja	Május első hete	nyitott
Madarak-fák napja	Május 10.	zárt
Gyermekhét pünkösdi vásár	Május utolsó hete	zárt nyitott
Óvodai Ballagás	Május vége	nyitott
Pedagógus nap	Június első vasárnapja	nyitott
Nemzeti összetartozás napja	06.04.	nyitott

6. ARCULATUNK

6.1 Gyermekkép

Minden gyermekkor egyszeri és megismételhetetlen, tehát a gyermekeknek joguk van ahhoz, hogy megkapják a legmegfelelőbb gondoskodást, nevelést, hogy olyan nyitott és rugalmas rendszerben fejlődjenek, amely egyéni szükségleteikhez igazodik.

Célunk, derűs, kiegyensúlyozott légkörben az egyéni különbségek figyelembevételével, olyan személyiségfejlesztés, amelyek a gyermek érzelmein át a néphagyományok, a természet és az ember szeretetére, tiszteletére nevel.

A gyermek, fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának. (ONOAP)

Az intézményünkben nevelt gyermek

- képes saját szükségleteinek megfogalmazására, kielégítésére
- birtokolja a kreativitás, a választás, a rugalmas gondolkodás és a döntés képességét
- pozitív énképpel rendelkezik
- gazdag érzelmi életet él
- kialakultak a kulturált magatartási szokásai
- fontos számára a társakkal való együttműködés
- képes a másság elfogadására
- nyitott a művészetek felé
- a természeti környezet iránti érzékenységgel bír

Örömmel és aktívan vesz részt – falusi atmoszférát idéző és megjelenítő légkörben – a hétköznapi és dramatikus népszokások megjelenítésében, eljátszásában. Tudja, hogy magyar, hogy magyarul beszél, hogy így éltek régen a magyar emberek és 7 éves korára ismeri a jellegzetes „magyar napokat” a népi kalendáriumban.

6.2 Óvodakép

Alapvetés: Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.

Az óvoda funkciói

- óvó – védő
- szociális
- nevelő-személyiségfejlesztő
- Biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit

Az óvoda segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges kompetenciák fejlődését. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszer és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását és az emberi értékek közvetítését. A gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (kisiskoláskorba) való átlépés pszichikus feltételei.

Az óvodai nevelés célja az, hogy az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását elősegítse, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, különös tekintettel a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre.

Nevelési alapelveink

- a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi

- a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását
- az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedéseknek a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk
- kiemelt feladatunk a nevelést, tanítást segítő eszközök és módszerek leghatékonyabb kiválasztása, rugalmas alkalmazása
- az általunk alkalmazott pedagógiai hatások a gyermek fejlettségi szintjéhez, személyiségének sajátosságaihoz igazodnak. A napi élet szervezésénél figyelembe vesszük a gyermek aktuális érzelmi állapotát, szükségleteit, érdeklődését
- óvodai nevelésünk teljes időtartamában érvényre juttatjuk a differenciált bánásmód pedagógiai elvének érvényesülését, a felzárkóztatást, és tehetséggondozást. Pozitív értékeléssel erősítjük a gyermekek helyes magatartását
- óvodapedagógusaink élnek módszertani szabadságukkal, szem előtt tartják a gyermek mindenek felett álló érdekét.
- valljuk, hogy a gyermek-pedagógus kapcsolatrendszerében dől el a nevelési folyamat sikere. A nevelő munka középpontjában a gyermek áll.

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik

- a gyermeki szükségletek kielégítéséről,
- az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről, ahol minden gyermek hibázhat, mindenkinek lehetősége van a javításra, próbálkozásra,
- a testi, szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról,
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű tevékenységről, **különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető szabad játékra**, e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségterületek közvetítéséről,
- a gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről,
- a sokoldalú, harmonikus személyiség fejlődéséről, fejlesztéséről az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével,
- a hátrányok csökkentéséről,
- a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulásáról.

A nemzeti, etnikai, kisebbséghez tartozó gyermek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Nevelési programunkkal olyan közeget kívánunk megteremteni, amelyben mindenki jól érzi magát, ezáltal aktív részese annak megvalósításának. Az óvodai nevelés, hatékonyan akkor töltheti be funkcióját, ha alaphangulata élményszerű.

Néphagyomány ápoló és a környezetvédelmet kiemelten kezelő óvodaként építünk a természeti, nemzeti, keresztény értékekre, hagyományokra, és átörökítjük azokat a gyermek tárgyi, értelmi, szellemi és lelki világába.

Óvodánk a gyermekek személyiségének fejlődését, differenciált fejlesztését -nagy hangsúlyt helyezve a hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítésére-, testi, lelki, értelmi szükségleteinek kielégítését, az esélyegyenlőség megteremtését, a néphagyomány ápolás és a természetóvás sokszínű eszközeivel igyekszik megvalósítani. **A néphagyományőrzést nem külön témaként értelmezzük, hanem az óvodai nevelés komplex részeként beépítjük ünnepeinkbe, hétköznapijainkba.**

Óvodánk a helyi adottságok, lehetőségek feltárásával törekszik a természeti és társadalmi környezethez való pozitív érzelmi viszony kialakítására, az elvárt viselkedési formák és magatartásmódok kialakulásának elősegítésére.

6.3 Hagyományőrző hitvallásunk

A hagyomány az a tudás, tapasztalat és kultúra, amit elődeink felhalmoztak és néprajzi kutatások által megismertünk. Óvodánkban a hagyományőrzés nem más, mint ezek megtartása és átörökítése. Az a hagyományőrző óvodai nevelés, mely szellemiségünket leginkább tükrözi, Kodály Zoltán szavaival élve a következő:

„Óvodás korban magyar mivoltunk épületének mintegy földalatti alapjait kell leraknunk. Minél mélyebbről épül a fundamentum, annál szilárdabb az épület.”

Úgy véljük, hogy az óvodáskor a legalkalmasabb a népszokások, a népi hagyományok megismerésére.

Hiszünk abban, hogy a különböző népszokásokhoz fűzött történetek, elbeszélések, alakítják gyermekeink erkölcsi ítéleteit, viselkedési normáit és magatartáskultúráját.

Hisszük, ha gyermekeinket „megtanítjuk” az alkotás gyönyörűségére, akkor nem fognak rombolni. Ennek eredményeként a sokféle tevékenység és élmény megőrzi őket a tétlenkedéstől és az unalomtól, aminek egyenes következményeként jelentkezik az agresszivitás.

Óvodai nevelésünk során, a népi játékok eljátszásakor, megélésekor nemcsak az anyanyelvét „gyakorolja”, hanem a mai közömbös, rohanó világunkban csupa pozitív érzelmet él át és azt is megtanulja, hogy mindezt hogyan fejezze ki.

Néphagyományőrzés a mindennapokban

Az óvodai nevelésben a néphagyományok anyagából válogatunk. **Minden csoportban az óvónőtől függ, hogy az általa tervezett nevelési folyamatban mit, mennyit, és hogyan épít be.** Programunk ennél bővebb lehetőséget kínál. Nem csak a népművészet és a szokásörző jeles napok elemeit ölei fel, hanem a mindennapi élethez kapcsolódó tevékenységeket is. A néphagyományörző tevékenységeket tartalmilag, és időrendileg egységes rendszerbe foglalja.

Programunk keretét a népi kalendárium adja. Azokat a hagyományokat emeltük ki, amelyek a 3-7 éves gyerek számára megmutathatók és érthetőek. Ezek a szokások időjárás vagy a természet változásaihoz, munkajellegű tevékenységekhez, illetve ünnepi szokásokhoz kötődnek (Medárd nap, Orsolya nap, Luca napja, András nap stb.)

A népi kalendáriumnak természetesen meg van az időrendisége, időeltolódások persze vannak, ha az előző hagyományt a gyerekek még nem „játszották ki”, vagy az időjárás kedvezőtlen volt. A rugalmasság tehát nagyon fontos.

Programunk szervezeti formája zömmel mikro csoportos, a gyerekek kedvük és aktivitásuk szerint napokon keresztül és a nap folyamán bármikor bekapcsolódhatnak a különböző tevékenységekbe, játékokba.

Alkalmanként azonban kötött pl. mese, túrák, kirándulások, illetve amikor az óvónő szükségesnek tartja.

Mindegyik hagyományból annyit veszünk át, amennyi a gyermekcsoport életkorának megfelelő kis, -középső, -nagy csoportban, a fokozatosság elvét betartva. Mivel a természeti változások örökös körforgásban vannak az ismétlésnek meg van a lehetősége.

A néphagyományörző tevékenységek tartalmát, feldolgozásának módját részletesebben az egyes nevelési területek foglalják magukba, ezek megtalálhatóak heti tematikus terveinkben.

6.4 Pedagóguskép

A nevelőmunka kulcsszereplője a pedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. A pedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára, éppen ezért a pedagógusi tevékenységek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája feltétlenül hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez.

Az óvodapedagógustól elvárt, hogy ismerjék népünk hagyományait és a helyi kultúrát. Méltóképpen emlékezzenek meg nemzeti ünnepünkről. Közvetítsék szülőföldünk iránti szeretetüket, elkötelezettségüket. Ennek keretét a népi hagyományok ápolásával (játékkal, verssel-mondókákkal, dalokkal) teremtsék meg, így a hagyományok évkörének keretrendszerébe illeszkedve a gyerekek a közösség aktív részesévé válnak, egyéni örömeiket, szorongásaikat felszínre hozva a saját képességüknek megfelelő szerepeket tanulnak és játszanak el. A választás és vállalás önkéntessége, az utánpótlás beleéléssel, fantáziával játszás képessége, önkifejezésre készíti őket.

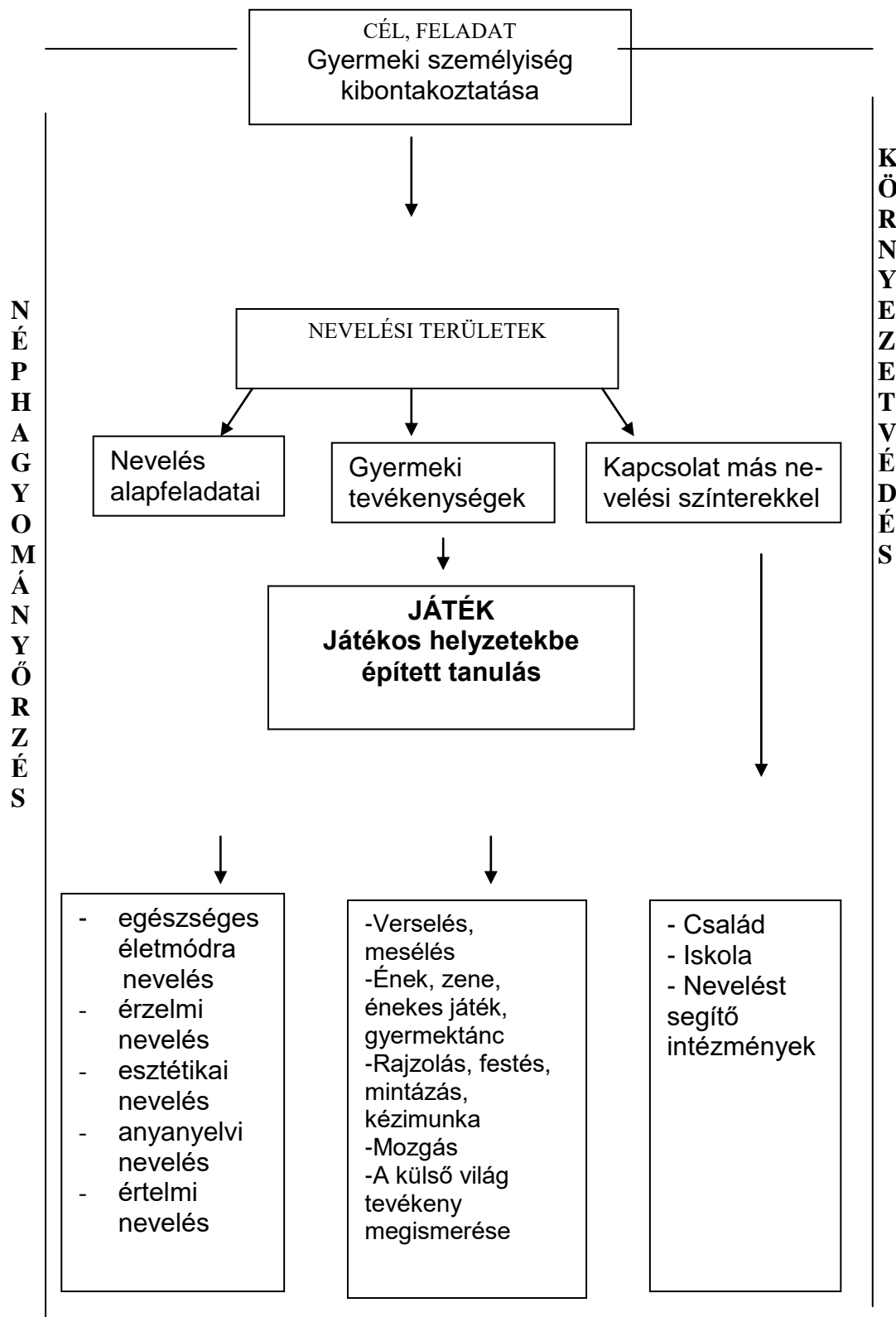
A „ma és a holnap pedagógusaival” szemben támasztott elvárások: szakértelem, pedagógiai tudás, IKT kompetencia, szervezési és együttműködési készség, rugalmasság, differenciálás képessége és nyitottság. A pedagógus-életpályamodellel szerepének bevezetése, új elvárásoknak való megfeleléssel kapcsolatos törvényi, jogszabályi változásokkal a pedagógusok előmeneteli rendszerében nyolc kompetenciaterület jelöl meg:

Pedagógus kompetenciák

1. Szakmai feladatok, szaktudományos módszertani tudás
2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése, és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók
3. A tanulás támogatása
4. A gyermek személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség
5. A gyermekcsoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység,
6. Pedagógiai folyamatok és a gyermekek személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése
7. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás
8. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

7. NÉPHAGYOMÁNYŐRZŐ ÉS KÖRNYEZETVÉDŐ PEDAGÓGIAI PROGRAM

TARTALMA

————→ **ISKOLAKEZDÉSRE ALKALMAS GYERMEK** ←————

Cél: *A múlt, a természet feltárása, éltetése, óvása. A környezet és a haza iránti szeretet érzésének megalapozása, magyarságtudat erősítése, értékeink megbecsülése.*

Feladat:

A népi hagyományok gazdag tárházából a gyerekek korának megfelelő számukra örömteli ingereket, élményeket adó és cselekvésre készítő elemek kiválasztása, és a nevelés folyamatába történő beillesztése, feldolgozása.

Programunkban az óvónők feladatuknak tekintik a néphagyományőrzést, a népi kultúrák átörökítését. A nevelésbe mindazon értékek beépítése ajánlott, amelyek a gyermek életkori sajátosságainak megfelelőek. Az óvoda természetes közege, szerves része a néphagyomány ápolásnak. Az óvodai mindennapokba építjük be a népi kultúrát úgy, hogy a gyermekek megtalálják benne a szépséget, örömet és a követendőt.

Ehhez az óvónőnek többlet ismeretekre kell szert tenni a népszokások, a népdalok, népmesék, népi kismesterségek területén.

7.1. Népszokások

Közösségi magatartás, és cselekvési mód. Olyan viselkedési mód, amelynek a közösség tagjai alávetik magukat. Egyszerre illetlen, művészet, színjátás, stb.

A kultúra hagyományozódásának spontán formája, amelyben a nép ünnepei és hétköznapijai lejátszódnak.

Programunkban a népszokásokon keresztül megérezzük a gyermekekkel az összetartozás érzését, a közös vidámság örömet. A népszokások többsége a naptári évhez, az évszakok változásaihoz, a munkához, az emberi élet fordulópontjaihoz valamint egyházi ünnepekhez fűződik.

7.2 Néphagyomány ápolás és környezet védelem kapcsolata

Óvodánk elkötelezett abban, hogy gyermekeinket a múlt és a természet értékeinek megóvására neveljük. A kisgyermekkorban szerzett élmények meghatározóak a későbbiekben.

A természeti és társadalmi környezet megismertetése, a gyermeki világkép formálása úgy lehetséges, ha a gyermek aktív, tevékeny részese a tapasztalatszerzésnek, ha ismereteit gyakorolhatja, alkalmazhatja. A mindennapok során, séták, különféle tevékenységek alkalmával, gyűjtünk, figyelünk, kísérletezünk, tapasztalatokat szerzünk. Megtartjuk a zöld ünnepeket, ezek pontos ideje és lebonyolításának módja, az adott év éves munkatervében található.

7.3. A néphagyomány megjelenése az egyes tevékenységi formákban

- Ének, zene, énekes játék, gyermektánc mondókák, ringatók, énekes gyermekjátékok, hangszeres népzene, népies gyermektánc, zenehallgatás/ népi hangszeren, népdal/
- Verselés, mesélés: népmesék, mondókák, közmondások, rigmusok, találós kérdések.
- Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka: népi játékok, szövés, fonás, gyöngyözés, agyagozás, mézeskalácssütés, csuhézés, batikolás.
- A külső világ tevékeny megismerése: népi jóslások, időjóslások, jeles napok, hiedelmek.
- Mozgás: küzdőjátékok, ügyességi- és versenyjátékok, sportjátékok.

A mindennapi élet tevékenységei és a jeles napok a néphagyományokban szorosan összetartoznak.

Hagyományőrző munkánk során havonként számba vesszük a természet változásaihoz kapcsolódó jeles napokat, naptári ünnepeket, népszokásokat. Az említett napokhoz kapcsoljuk a megfigyeléseket, tapasztalat- és ismeretszerzési tevékenységeinket.

A hagyományőrző cselekvési formákat a folyamatos napirendben, hetirendben, komplexen, játékba ágyazottan tervezzük és szervezzük. A gyermekek a hagyományokhoz való kötődést együttesen átélhetik, önmaguk számára újrat teremthetik.

A hagyományörző szellemben nevelkedett gyermek, alkotó kölcsönhatásban él a természettel, megismeri az alkotás örömeit, a múlt értékeit, esztétikai érzéke fejlődik, magyarságtudata erősödik.

7.4 Jeles napok feldolgozása a nevelési év során

A jeles napok feldolgozását az alábbiak szerint csoportosítjuk:

I. Néphagyományörzés jeles napjai

II. Ünnepléssel párosuló jeles napok

III. Környezetvédelem jeles napjai

IV. Egyéb jeles napok

I. Néphagyományörzés jeles napjai

Hétköznapi jeles napjai	Néphagyományos jelentése, tartalma	Kapcsolódó téma	Kapcsolható „ős”, „elem”
Kisasszony napja	Költöző madarak útnak indulása	költöző madarak	Levegő
Mihály napja	Gazdasági évforduló	állattartás, állatok	Föld
Ferenc napja	Őszi vetések kezdete	határkerülés, őszi termések	Föld
Gál napja	Halászat, horgászat befejező napja	vizi állatok	Víz
Mindenszentek	Halottakra emlékezés	család tagjai, gyertyaöntés	Föld
Márton napja	Lúdvágások kezdete	házi szárnyasok	Levegő
Erzsébet, Katalin	Időjóslo, fonózások kezdete	időjárás megfigyelés, fonók beindítása	Víz
András napja	Disznóvágások kezdete, Advent kezdete	háziállatok, hasznossága	Tűz
Borbála	Lányok pártfogója, jóslások	tavaszi a télben	Tűz
Ambrus napja	Méhészek védőszentje	karácsonyi mézes sütések	Levegő
Balázs napja	Torokgyógyító védőszent	balázsolás	Levegő
Mátyás napja	Időjárás jósló	téli csapadékok	Víz
Gyertyaszentelő	Időjóslo	téli időjárás megfigyelés	Tűz

Bálint napja	Tyúkültető nap	házi szárnyasok	Tűz
Gergely napja	Szent Gergely tanító	iskolába hívogató	Föld
Sándor, József, Benedek	Időjóslo	tavaszi kezdete	Levegő
Szent György napja	Szabadban történő legeltetés kezdete	ismerkedés a háziállatokkal	Föld
Flórián napja	Tűzoltók védőszentje	a tűz szerepe	Tűz
Fagyos szentek	Időjárás jóslo	tavaszi időjárás megfigyelése	Föld
Márk napja	Gabonák védőszentje	tavaszi vetések megfigyelése	Föld
Margit napja	Fűkaszálás kezdete	séta a nyári rétre, gyógynövények megfigyelése	Föld
Péter, Pál napja	Aratás kezdő napja	szalmagyűjtés, nyári munkák megfigyelése	Föld
Nagyboldog asszony	Aratók védő szentje	ismerkedés a gabonafélékkel	Föld

Dolgos hétköznapi jeles tevékenységei	Néphagyomány szerinti tartalom	Óvodai megvalósítás	Kapcsolható „Ős” elem
Szüretelés	Őszi munkák	különböző gyümölcsök, termések szüretelése, must készítés folyamata	Föld
Kukoricafosztás	Közös fosztások, fosztóbálak	ismerkedés a termésekkel	Föld
Tollfosztás	Kacsa, liba tolltépése	tollak gyűjtése, tollfűzés	Levegő
Fonózás	Asszonyok téli elfoglaltsága	szövőkereteken szövések gyakorlása	Tűz

II. Ünnepléssel párosuló jeles napok, ünneplés módjai

Ünnepeléssel párosuló jeles nap	Néphagyományi jelentése	Ünneplés módja	Kapcsolható „Ős” elem
Dömötörözés	Allatok számadása	számadójáték, juhászbal, játszóház	Föld
Szüret	Szüretelés végének megünneplése	szüreti bál rendezése	Föld
Advent	Szent lélek eljövetele	karácsonyi készülődés	Tűz

Lucázás	Gonoszűző nap	jókívánságok küldése, párjósítás	Tűz
Miklós	Adakozás védőszentje	adakozás napja	Föld
Karácsony	Jézuska születése	karácsonyi ünnepség, betlehemezés	Tűz
Vízkereszt	Három királyjárás	karácsonyfa bontás, újévi jókívánságok	Víz
Farsang	Maskarázás, vigadalom	játszóház, farsangi bál	Tűz
Március 15.	Nemzeti ünnep	katonás játékok	Tűz
Kiszézés, Villőzés	Kiszezhajtás, Villőzés	télűzés - tavaszvárás	Levegő
Húsvét	Megtisztulás ünnepe	locsolkodás	Víz
Komázás	Komatál küldés	testvércsoportok látogatása	Tűz
Májális	Májfa állítás, kitáncolás	Májusfa állítás	Levegő
Vásár	Falvak jelentős árkereskedése	mesterségek, foglalkozások	Föld
Gyermeknap		kirándulások	Föld, Tűz
Anyák napja	Nincs néphagyományos tartalma	gyermekek köszöntik az édesanyákat	Tűz
Pünkösöd	Szent lélek eljövetele	pünkösdi király és királyné választás, pünkösödölő, vásár	Levegő
Lakodalmas	Élet fordulójának ünnepe	lakodalmas dramatikus játékok	Tűz
Szent Iván nap	Nyár kezdete, termékenység varázslás	szülőkkel közös tűzgyújtás szalonnasütés	Tűz
Szent László napja	Helyi ünnep, búcsú	királyos, katonásdi és vendégváró játékok	Víz
Új kenyér ünnepe	Új kenyér ünnepe	Aratóbál	Föld

III. Környezetvédelem jeles napjai

Környezetvédelem jeles napjai	Ideje	Kapcsolódó téma	Kapcsolható „Ős” elem
Állatok Világnapja	Okt. 04.	állatok megfigyelése	Föld, Tűz, Víz, Levegő
Víz napja	Márc. 22.	megfigyelések, kísérletezések a vízzel, talajjal,	Föld, Tűz, Víz, Levegő
Föld napja	Ápr. 10.	szülőkkel közösen játszóhelyek rendbetétele,	Föld, Tűz, Víz, Levegő

		faültetés, udvarrendezés	
Madarak, Fák napja	Máj. 15.	erdei kirándulás	Föld, Tűz, Víz, Levegő
Takarítási Világnap	Szept. 10.	szelektív hulladékválogatás.	Föld, Tűz, Víz, Levegő

IV. Egyéb jeles napok

Ünnepeléssel párosuló jeles nap	Jelentése, tartalma	Ünneplés módja	Kapcsolható „Ős” elem
Március 15	Nemzeti ünnep, szabadság	katonás játékok,	Tűz, Föld
Születésnapok, névnapok	Egymásra figyelés, közösségformálás	süteménykészítés, közös játék,	Tűz
Nagycsoportosok búcsúja	búcsú a ballagóktól, egymásra figyelés	közös játék	
Népmese napja	Közösségformálás, egymásra figyelés	könyvtárlátogatás, mese dramatizálás	
Nemzeti Összetartozás napja	Közösségformálás, egymásra figyelés	közös éneklés, tűzgyújtás	

8. AZ ÓVODA CÉL ÉS FELADATRENDSZERE

Az óvodai nevelés általános céljai

- a gyermeki személyiség kibontakoztatása,
- a családi nevelés kiegészítése,
- az életkor és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevétele,
- a sikeres iskolába lépés megalapozása,
- nagy hangsúlyt fektetünk óvodánk egyéni céljainak megvalósítására,
- gyermeink váljanak fogékonnyá a népi hagyományok érzelm világának befogadására, átélésére, szeretetére.
- alakuljon ki bennük a természeti környezet iránti igény, annak megbecsülése,
- legyen alapja az anyanyelvi fejlődésének a népi hagyományok nyelvi íze, értékessége,
- a hagyományőrzésen keresztül nyerjenek tapasztalatokat népi kultúránk sokszínűségéről, érzelmgazdagságáról, természet közeli gondolkodásmódjáról,
- találjanak bennük örömet, és egész személyiségüket hassa át ez az érzelmi feltöltődés,
- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, erkölcsi és értékorientált nevelés,
- az anyanyelvi -, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása kiegészítve a hagyományőrző nevelés feladataival,
- megismertetjük a gyermekeinket a mindennapi életvitel népi hagyományaival, melyek eltűnőben vannak mai világunkban,
- úgy próbáljuk meg átadni ezen örökségünket, hogy az elsősorban gyermekeink érzelmvilágára hasson, mivel minden járható út a kisgyermek érzelmi hídjain keresztül vezet,
- olyan érdekessé és vonzóvá tesszük ezeket az ismereteket, játékokat, hogy örömet okozzanak gyermekeinknek és szívesen vegyenek részt bennük.

9. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés alapeladatai szerteágazó, egymásra épülő, és egymással összefüggő, komplex módon érvényesülő tevékenységek, melyek átszövik az óvodai nevelés teljes rendszerét.

9.1 Esztétikai nevelés

Cél: Komplex hatások során megláttatni, felfedeztetni, a szépet, az esztétikumot a természetben, a művészetben, az életben.

Feladatok:

- esztétikus környezet biztosítása,
- rendszeres, változatos tevékenységek biztosítása.

Esztétikus környezet biztosítása

A gyermekek esztétikai nevelését azoknak a környezeti hatásoknak a rendszere biztosítja, amely körülveszi, amelyben tevékenységrendszer zajlik.

A környezetünk szépségének megteremtése fontos feladat. Néhagyományőrző, környezetvédő óvodában kiemelkedő helyet kell adni a szellemi és a tárgyi népművészetnek. Az esztétikus környezet kialakítása az életkorhoz és a gyermekek igényeihez igazodva hosszú, kitartó, folyamatos munkát igényel.

Esztétikai szükségletek: a szépség, a szimmetria, a rend és a harmónia utáni vágy. Ide tartozik a művészetek, a művészeti alkotások élvezete. Olyan szükségletről van szó, amely növekedésalapú, mert belső növekedésre, önmegvalósításra, a bennünk lévő lehetőségek kibontakoztatására ösztönöz.

A felnőtt dolgozók legyenek igényesek megjelenésükre, viselkedésükre.

Rendszeres, változatos tevékenységek biztosítása

Az esztétikai nevelés fontos feladata a változatos és rendszeres élménynyújtás. A rácsodálkozás, a gyönyörködtetés alkalmainak és lehetőségeinek megteremtésével, az

eszközök gazdag kínálatával olyan tevékenységrendszert kell biztosítani, amely motiválja, aktivizálja, alkotásra ösztönzi a gyermekeket.

Az óvónő feladatai

- Teremtsen megfelelő érzelmi légkört, atmoszférát a kezdeményező, alkotó magatartás kialakulásához.
- A gyermekek ötletei kapjanak megerősítést, kiemelést, megvalósulásukhoz nyújtson az óvónő segítséget.
- Olyan anyagokat (irodalmi, zenei, stb.), valamint eszközöket biztosítson, amelyek elősegítik az esztétikai élmény alakulását.
- Fokozatos fejlesztéssel törekedjen az élmény és tanulás, tapasztalatszerzés és gyönyörködtetés, befogadó és cselekvő tevékenység szoros egymásba fonásával és az esztétikum iránti vonzódás kialakítására.

Várható eredmény óvodáskor végére

- kialakul az igényük az esztétikus környezet iránt, képesek maguk is létrehozni, alakítani, formálni, változtatni
- egymásra tekintettel vannak, nem zavarják társaikat esztétikai tevékenység közben,
- fogékonyak a szépre, a természetben, a társadalomban és művészeti alkotásokban,
- igényessé válnak környezetükre, étkezésükre, megjelenésükre.

9.2. Az egészséges életmód alakítása

Cél: A gyermekek életkorának megfelelő életritmus, egészséges életvitel kialakítása a gyermek szomatikus és pszichoszomatikus fejlődése, óvása érdekében.

Feladatok:

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettségi-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve
- speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Egészséges óvodai környezet biztosítása:

Az óvoda épülete, csoportszobái adottak.

Az óvoda lehetőségeinek figyelembevételével az óvónő feladata a tárgyi környezet elrendezése, óvása, pótlása. Az egészséges, tiszta környezet biztosítása, a fertőtlenítés megfelelő légcseré, párologtatás, a nevelést közvetlenül segítők feladata.

A csoportszobák ne legyenek túl zsúfoltak, zavaróan hat a gyermekekre, szűkíti a teret. A dekorációk, kiegészítők, a bútorok, játékeszközök a néphagyomány szellemét sugallják. A csoportszobákban különböző helyszínek, természetsarok, mesesarok, stb. motiváló, gyermeki igények szerint könnyen átrendezhető legyen.

A mosdóban a gyermek, jellel ellátott, elérhető magasságban elhelyezett tisztálkodási eszközeit könnyen megtalálja. Megfelelő méretű eszközök segítsék a szükségletek kielégítését.

A toalett - helyiségeket választófal, függöny határolja el, fontos, hogy e szükséglet kielégítése közben ne zavarják egymást.

Jellel ellátott öltözőszekrényénél öltöznék át a gyermekek, itt váltanak cipőt. Betegségek elkerülése és a tisztaság megóvása, érdekében csak váltócipőben mehetnek be a csoportszobába.

A tornaszoba/sószoba alapterülete kicsi, ezért fontos, a jól átgondolt szervezés. Felszerelését tekintve minden megvan, ami a tevékenységekhez, az erő, ügyesség fejlesztéséhez kell. A pagoda, a sportudvar, kora tavasztól késő őszig, alkalmas mind a szervezett, mind a szabad testedzéshez. Minden nevelési év tervezésekor, szükséges a tornaszoba, a sportudvar, és a pagoda használatának beosztása.

A csoportok udvarrészei árnyasak, ligetesek. A gyermekek rendelkezésére állnak különböző hinták, mászóókák, egyensúlyozók, homokozók, csúszdák.

A testi, lelki, szellemi egészség alapvető feltétele a gyermek testi komfortérzetének kielégítése, amelyek bensőséges gyermek – felnőtt kapcsolatot feltételeznek. Az önkiszolgáló feladatok végzése, gyakorlása közben alakul a gyermek énképe, önállósodik.

A felnőttek (óvodapedagógus, dajka, szülő) gyakoroltatják e szokásokat (testápolás, öltözés, étkezés, önkiszolgálás) amelyek közben természetes módon fejlődik és fejleszthető a gyermek.

A napi életritmus a rendszeresen megszokott időben végzett tevékenységekből tevődik össze (étkezés, tisztálkodás, öltözködés, játék, pihenés, levegőzés), amelyek a szervezet egészséges fejlődése szempontjából a legfontosabbak.

A napi tevékenységekhez szokások, szabályok társulnak. Ezek úgy alakulnak ki, ha azt **minden felnőtt azonos módon és következetesen gyakoroltatja.**

Az egészséges életmód szokásainak nagy részét óvodás korban kell kialakítani.

Az alapkövetelményeket meg kell ismertetni a gyermekekkel, azokat következetesen és rendszeresen gyakoroltatni kell, amíg a helyes cselekvésmódok megszilárdulnak, szokássá válnak.

A szokások kialakítására minden gyermeknél törekedni kell, de figyelembe kell venni, hogy a gyermekek más-más ütemben, és módon jutnak el a kívánt fokra.

Az egészségfejlesztés elemei

I. Gondozás (Elemek: -öltözködés, - pihenés, alvás, -testápolás, -egészséges táplálkozás)

II. Mindennapos testnevelés, testmozgás

III. Testi és lelki egészség fejlesztése

IV. Bántalmazás, erőszak megelőzése

V. Baleset-megelőzés, biztonságos környezet biztosítása

VI. Környezettudatos életvitel, környezetvédelem és óvás

I. Gondozás

Öltözködés

A test védelmét szolgálja, a gyermeki önállóságot, ízlésvilágot alapozza, a betegségek, fertőzések megelőzését is elősegíti.

A váltócipő használata minden gyermeknek, felnőttnek kötelező. Ajánlott a tartalékruha.

A réteges öltözködés elengedhetetlenül fontos.

A házirendben meghatározott ünnepeken az ünneplő ruha viselete kötelező.

Feladatok

- A szülők meggyőzése, hogy több rétegűen praktikusán, ízlésesen öltöztessék gyermekeiket.
- Figyeljen arra, hogy a gyerekek megfelelő cipőt hordjanak
- Megtanítani a gyerekekkel az öltözködés megfelelő sorrendjét
- Arra nevelni a gyerekeket, hogy ruháikat a megfelelő helyre rakják
- vigyázzanak ruhájuk tisztaságára
- segítségnyújtás differenciáltan történjen

Pihenés

Életkortól függően a gyerekek egy - másfél órát pihennek. A felkelés, az ébresztés folyamatos.

Első lépés a nyugodt pihenéshez, megfelelő légcsere, hőmérséklet, és a gyermekek pizsamába öltözése. A pizsama alatt csak a fehérnemű maradhat. A pihenés kezdetét a mese, az altatódal jelenti.

Feladatok

- nyugodt körülmények biztosítása a pihenéshez / mese, altatódal, zene, dúdolgatás/
- Nyugtalan gyermeket simogatással igyekezzünk lenyugtatni

- A csoportszobát alvás előtt a dajkák jól szellőztessék ki
- A nyugodt pihenés biztosítása minden óvodai dolgozónak kötelessége
- A pihenést zavaró ingerek megszüntetése, az óvónő feladata

Testápolás

Szolgálja a gyerekek tisztaságigényének, egészségügyi, egészségmegőrző szokásainak megalapozását. A testápolási szokások megalapozásához, a testápolási szerek rendeltetésszerű használatának elsajátításához szükség van az óvónő, a dajka és a gyermek közötti bensőséges kapcsolatra.

Feladatok:

- Fontos a felnőtt (Óvónő – dajka) állandó segítőkész jelenléte, a pozitív, pontos példaadás, így az elsajátítási folyamat lerövidül
- Tudatosítjuk gyermekeinkben, hogy saját egészségük érdekében váljon igényükké a kézmosás, fésülködés, körömkefe használata, fogmosás, orrfújás, stb.
- Az óvoda igyekezzon tudatosítani a szülőkben is a test tisztaságának fontosságát
- Nyári időszakban az ebédelés előtt ne csak az alapos kézmosás váljon szokássá, hanem a lábmosás, a bepiszkolódott testrészek megtisztítása is
- Folyamatosan figyelemmel kell kísérni, ellenőrizni a hajtetű előfordulását. A szülő feladata a kezelés, a tünetmentesítés.

Étkezés

A növekedés és a fejlődés egyik legfontosabb előfeltétele az egészséges táplálkozás. Az élelmezési konyhával közösen törekszünk a magas cukortartalmú ételek, italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére.

Az egészséges táplálkozáshoz a gyermekeknek az 5 alapélelmiszer-csoport mindegyik tagjából kell naponta fogyasztani. A gyermekeknek háromszori étkezés keretében biztosítjuk az alap élelmiszereket.

Folyamatos tízóraiztatás esetén is szükség van az étkezések közötti két és fél, háromórás időközre, hogy a gyermek gyomra a következő étkezés időpontjáig kiürülhessen.

Megismertetjük a gyerekeket a zöldségek, gyümölcsök ízével. Hetenként **gyümölcsnapot tartunk**, megismerkedünk évszakonként a zöldségekkel, gyümölcsökkel.

Beszélgetünk a tejtermékek jelentőségéről, miért is fontos az emberi szervezet számára, kiemelve a csontok, és a fogak egészségét.

A kiválasztó szervek megfelelő működése érdekében a gyermekeknek folyamatosan folyadékot biztosítunk.

A nagy épületben a folyosón, a kis épületben a csoportszobában történik a reggelizés, ebédelés és uzsonnázás. A gyermekek a házirendben rögzítettek szerint, csokoládét, cukorkát nem hozhatnak az intézménybe, a névnapok megünneplésénél is inkább a gyümölcsöt preferáljuk. A dajka nénik folyamatosan segítik az önkiszolgálást. Középső csoporttól a naposágnál az önkéntességet helyezzük előtérbe.

Feladatok:

- Fontos az esztétikus terítés és a kulturált étkezési szokások betartása.
- Az óvónők, dajkák személyes példaadással segítik a szokások kialakítását.
- A korszerű táplálkozás előtérbe helyezése (tej, zöldségfélék fogyasztása)
- Ételallergiásoknak megfelelő étel biztosítása
- Minden ételféleséget megkóstoltatunk, ha nem szereti, nem kényszerítjük az elfogyasztásra.
- A csoportokban heti egy alkalommal gyümölcsnapot tartunk.
- A szülők figyelmét felhívjuk az egészséges táplálkozás fontosságára.

II. Mindennapos testnevelés, testmozgás

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. Mozgásszükségletük kielégítése érdekében az óvónő minden nap szervezzen kocogó -, fogó- futójátékot. Teremtse meg a mozgás változatos lehetőségeit. Séták, kirándulások során, olyan környezetben, ahol lehetőség van, spontán és célszerű mozgás végzése (fára mászás, ugrálás, futás, gyors gyaloglás, stb.), ezeket gyakorolják, így könnyebben elsajátítják.

A tornaszoba és a felszerelések adta lehetőségekkel ne csak a tervezett mozgás tevékenységeken éljenek, hanem a gyermekek igénye szerint is. Edzési lehetőséget minden

évszak nyújt, ősszel: szüretelési munkák, levélgereblyezés, téli időszakban: szánkózás, csúszkálás, tavasszal, nyáron: kerékpározás, rollerezés, stb.

A mindennapos mozgás gyakorlatai mellett korcsoportra szabott, irányított mozgásos tevékenységeket is tartunk, heti egy alkalommal.

A pedagógiai szakszolgálat szakértői véleményében foglaltak szerint TSMT mozgásfejlesztést, valamint az általános állapotfelmérés eredményének tükrében, tartásjavító tornát is biztosítunk

Levegőzés

Csapadékos idő esetén a pagoda nyújt lehetőséget a szabad levegőn való tartózkodásra. Az udvaron való tartózkodás ideje alatt az óvónők felváltva, körforgásszerűen nyújtanak lehetőséget a változatos játékokra, énekes játékok, népies gyermekjátékok stb.

Az évszaknak megfelelően a légfürdözést napfürdőzéssel is párosítjuk. A gyermekek trikóban, rövidnadrágban, nyár folyamán fürdőruhában saraznak, pancsolnak. Fokozottan figyelünk, hogy magas UV sugárzás esetén árnyékot, fényvédő krémet, párapaput biztosítsunk a gyermekek számára.

A gyermekek mozgásigényének kielégítése, edzettségének biztosítása

A szervezeti kereteket, formákat (hetirend, napirend) úgy alakítjuk, hogy azok a természetes mozgásigény kielégítését, az egészséges életmód alakulását szolgálják. A változatos mozgásigény kielégítését szolgálja a jól felszerelt tornaterem, az udvarunk, a közlekedési park, a szánkózó domb.

Mozgáskoordináció fejlesztése

Óvodába kerüléskor felmérjük a gyermekek testi adottságait, rendellenességeit. Ha súlyos rendellenességet tapasztalunk, szakemberhez tanácsoljuk a gyermeket. Ha általunk javíthatónak találjuk, akkor az erre szakképesítést szerzett óvónő külön foglalkozik a gyermekekkel. A csoportos fejlesztésre a mozgástevékenységek alkamával, déli pihenés megkezdése előtt, igyekszünk odafigyelni, pl. lábujjtorna.

III. Testi és lelki egészség fejlesztése

Nagyon fontos feladat, hiszen a lelki eredetű problémák negatívan hatnak a fizikai állapotra.

Mit tehetünk ennek érdekében?

- tartózkodunk a megszegényítéstől / pl.: bepisilés, gyermekmunka kritizálása /
- lehetőség szerint alvásidőben, WC használatakor, megteremtjük a nyugalmat, csendet, az intimitást
- nem siettetjük a gyermeket alapvető tevékenységeiben
- nem terheljük túl gyermekeinket, nem erőltetjük, kényszerítjük rá akaratumkat
- meghallgatjuk a problémákat
- biztosítjuk a rendszerességet, e mellett a rugalmasságot
- igyekszünk csökkenteni a konfliktusokat
- nem tűrjük el a gyermekek közötti megkülönböztetést, agressziót

IV. Bántalmazás, erőszak megelőzése

Célunk felismerni és a szükséges intézkedéseket megtenni azon helyzetekben, amelyekben a gyermek testileg-lelkileg károsodhat. Feladatunk a gyermek fizikai bántalmazásának megelőzése a nem megfelelő, elhanyagoló szülői magatartás észrevétele és jelzése a gyermekvédelmi felelősnek. Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére.

A gyermekvédelem a gyermek jogainak érvényesítéséhez, a szülők kötelességeinek teljesítéséhez, a veszélyeztetés megelőzéséhez nyújt jogi háttérrel. A gyermek jogainak érvényesítése (ellátása, gondozása, nevelése) elsődlegesen a családra tartozik, ebből az óvodai nevelés kompetenciakörébe a személyiség fejlesztése, a veszélyeztetettség megelőzése, a gyermekvédő szolgáltatást nyújtókkal való (megelőző, ellenőrző, gyámhatósági) kapcsolat tartozik. A gyermekvédelmi feladatokat az óvodapedagógusok a gyermekjóléti szolgálattal alaptevékenységként látják el, azaz hivatásbeli alaptevékenységük elválaszthatatlan része a gyermekvédelem.

A gyermek a veszélyeztetett helyzetét félelem, szorongás, agresszív viselkedés jeleinek kíséretében hozzátartozói köréből hozza magával az óvodai életbe. A veszélyeztetettség hátterében leggyakrabban alkoholisták, kábítószer-élvezők, nagydohányos, bűnöző magatartású családi háttér fedezhető fel.

Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartásmás családtaggal szemben.

Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.

A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki fizikai vagy lelki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja –nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

V. Baleset-megelőzés, biztonságos környezet biztosítása

Célunk, az egészséges és biztonságos környezet kialakítása, amelynek ápolásában, védelmében a gyerekekkel együtt tevékenyen veszünk részt. Gondoskodunk a megfelelő tárgyi környezetről, számba vesszük az adott feltételeket, pótoljuk a hiányokat, ellenőrizzük azok állapotát. Óvodánkban az egészséges életmód szinterei:

- Az óvoda udvarán biztosítjuk azokat a játszóhelyeket, melyek felszerelése szolgálja az óvodások sokféle tevékenységét, alkalmazkodva az évszakokhoz.
- Folyamatosan törekszünk arra, hogy az udvaron levő füves és burkolt területek rendbe legyenek tartva, esztétikusak, balesetmentesek legyenek, feleljenek meg a gyerek életkori igényeinek, illeszkedjenek harmonikusan az óvoda környezetébe.
- Olyan mozgásfejlesztő eszközöket használunk (mászóakák, csúszdák, hinták, stb.) amelyek változatosak és a baleset megelőzés szabályainak, szakértői felülvizsgálatnak megfelelnek.
- Az óvoda helyiségeit úgy alakítjuk ki, hogy azok kényelmesek, ésszerűek legyenek, és mindenkor feleljenek meg a nevelési céljainknak.
- A helyiségeket a gyermekek ízlésvilágához alakítjuk úgy, hogy az tükrözze a néphagyomány természetes esztétikumát.

- A több funkciót betöltő csoportszobát alkalmassá tesszük a szabad játékra, a tevékenységek végzésére, az étkezésre, az alvásra és a pihenésre.
- A természetes világítás felhasználása céljából az ablakot szabadon hagyjuk.
- A többféle játéktevékenységhez elkülönített részeket alakítunk ki a csoportszobában.
- A mellékhelyiségekben úgy alakítjuk ki a berendezési tárgyakat, hogy a gyermek minden szükségletét ki tudja elégíteni.
- Az öltözők ízléses berendezése, világítása, fűtése, biztosít minden feltételt a nyugodt vetkőzéshez, öltözéshez. A szülők részére jól látható helyen helyezkedik el az általános tájékoztató tábla.

A gyermekcsoport részére a nevelési év elején balesetvédelmi oktatást tartunk, melyet a csoportnaplóban rögzítünk. Ezen kívül, minden tevékenység előtt elhangzanak a szabályok, az adott tevékenység biztonságos és balesetmentes végzéséhez. Az állandó szokás és szabályrendszer kialakítása és betartatása is elősegíti a baleset megelőzést.

Az intézmény dolgozói, évente baleset megelőzési és biztonságtechnikai előadáson vesznek részt.

Mivel a 20 főt meghaladja az intézmény dolgozóinak száma, munkavédelmi képviselőt választunk kollégáink közül, aki rendszeresen részt vesz a szükséges képzéseken.

A baleset megelőzéssel kapcsolatos további szabályok, az Intézmény érvényes SzMSz-ben és a Házirendben találhatóak.

VI. Környezettudatos életvitel, környezetvédelem és óvás

Feladatunk a környezettudatos magatartás megalapozása pozitív példaadással, a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakításával:

- Tisztaság fenntartása (festés, barkácsolás).
- Tisztasági eszközök használata, például naposi munka során – söprés, szemét felszedése.
- Növények, állatok gondozása pl. madáretetés.
- Részvétel az udvar szépítésében, növények locsolásában, őszi levelek feltakarításában.
- Udvari eszközök, homokozók környékének rendben tartása.
- Szelektív hulladékgyűjtés.
- Természet szépségének megláttatása, helyes magatartási formák kialakítása kirándulások során.
- Csoportszobákban természetsarok berendezése, természetes anyagok gyűjtése.

- Környezetvédelmi feladatok megismertetése (környezetszennyezés jelenségei).
- Energiatakarékosság fontosságának megismertetése.
- Textil mikulászsák használata.
- Keményszappan használata.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek folyamatosan és rendszeresen óvják és védik környezetüket.
- Megtapasztalják, megismerik az energiával való takaréklás fontosságát,
- Elsajátítják a tisztálkodási és testápolási szokásokat, kezet, arcot, fogat mosnak, szappant, törölközőt használnak.
- Képesek mindennapi testi szükségleteik kielégítésére, s azokat tudják szabályozni.
- Ismerkednek az önkiszolgálás különböző műveleteivel, étkezés, testápolás, öltözködés, környezet rendben tartása közben.
- Önállóan esznek, isznak, a nem kívánt ételt a tányérjukon hagyják.
- Az evőeszközöket és a szalvétát megfelelően használják.
- Önállóan öltöznek, gombolnak, cipőt le és felhúznak.
- Vigyáznak saját holmijukra, ruhájukat esztétikusan, összehajtva helyére teszik.
- Belső szükségletként jelen van a társaiknak való segítségnyújtás, megértés, elfogadás, az egymás iránti tisztelet.
- Felismerik a baleseti helyzeteket, megpróbálják elkerülni azokat.
- Ismerik a betegség, egészség fogalmát, tudnak néhány alapvető betegség megelőzési szabályt, módszert, szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- Ismerik a környezetre káros anyagokat és ezek hatását az egészségre és a környezetre, emberekre, állatokra, növényekre. (szemetelés, füst, por, piszkos víz, olaj)
- Elsajátítják a környezet védelméhez és megóvásához szükséges szokásokat

9.3 Az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek, jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott, szeretettelgi légkör vegye körül.

Cél: Az együttéléshez szükséges egyéni érdekek, jártasságok, képességek formálása, amelyek által megalapozódnak a szocializálódáshoz szükséges erkölcsi, akarat tulajdonságok.

Feladatok:

- Érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes légkör megteremtése a befogadástól
- egyéni bánásmód alkalmazása, közösségi nevelés
- viselkedéskultúra formálás
- az erkölcsi értékek megalapozása

Érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes légkör megteremtése

Az óvoda minden dolgozója szerető gondoskodással vegye körül a gyereket.

Az óvónő a dajka szeretete, metakommunikációja segíti a gyermek kapcsolatfelvételét, biztonságérzetét, ami a közösségi együttélés alapja.

A hagyományápoló nevelés közös tevékenységei, jeles napjai, ünnepei megteremtik a közösségben való létezés örömét és igényét. Ezek évről évre való ismétlődése, ráismerést, biztonságérzetet nyújt.

Befogadás, együttlét a mindennapokban, ünnepeken

Az óvodakezdés első benyomásai az egész óvodai életet végigkísérik. A befogadás a legszeretetteljesebb légkörben történjen, hiszen ez az időszak határozza meg a gyermek érzelmi viszonyát az óvodához.

A gyermek élettére legyen barátságos, otthonos és esztétikus.

A befogadás időszakában a "testközelség" játsszon fő szerepet, pl. ölbeli ringatók, tenyérsimogatók, csiklandozók, hintáztatók, stb. Családias, derűs, meghitt légkörben fejlődik pozitívan a gyermek személyisége, érzelmi viszonya felnőttekhez és társaihoz egyaránt.

Óvodakezdés, és óvónőváltás esetén az óvónők családlátogatásokon megismerkednek a gyerekekkel, és a családdal.

A szokás és szabályrendszert, már a „befogadás” idején az óvónők példamutatásával, segítségével, játékosan, sok-sok megerősítéssel kell gyakoroltatni, az egyéni képességek, szokások, jártasságok figyelembevételével.

Egyéni bánásmód alkalmazása, közösségi nevelés

A gyermekek fejlődési tempója, élet- és nevelési körülményei, személyiségük eltérőek, ezért egyéni bánásmóddal érhetjük el, hogy egy-egy gyermek személyisége pozitívan alakuljon, hasznos, tevékeny, elfogadó tagja legyen a közösségnek.

Jó közösségben elfogadják az egyéni különbségeket, egy-egy gyermek "másságát".

Bizalmas, jó kapcsolatban lehet a gyerekek egyéni vonásait, jellemzőit megismerni, amely az egyéni nevelés elengedhetetlen feltétele.

A megismerés eszközei, módszerei:

- családi környezet tanulmányozása - családi nevelés segítése,
- a gyermek megfigyelése tevékenység közben, valamint gyermekekhez, felnőttekhez való viszonyának felmérése,
- beszélgető, beszéltető légkör kialakítása,
- önkifejező tevékenységek (szerepjáték, dramatizálás, mozgás, bábozás, alkotás) szervezése, gyermek megfigyelése, elemzése

A szocializációs zavarokkal küszködő (elkényeztetett, visszahúzódó, agresszív, túl mozgékony) gyermekek nevelésében a helyes magatartás kialakítása nagyon fontos.

A mindennapokban kapjon helyet az együttműködési készség, szeretet, türelem, figyelmesség, segítőkészség, az eredményre törekvő képesség fejlesztése.

A büntetést az óvoda minden területén kerüljük, mert ez visszaszorítja, gátolja a gyermek kíváncsiságát, érdeklődését. Mindig a cselekedetet, és ne a gyereket ítéljük meg. A figyelmeztetést a miért „nem szabad” indoklással kössük egybe. Az óvónő alakítsa ki a közösségi élet szabályait. Az óvónő segítse a gyermekbarátságok alakulását, formálja úgy, hogy a közösség többi tagjához is kapcsolódjanak. A közös tevékenységek, távlatok felállítása a gyermekek fejlődésének serkentője.

Értékkorientált közösségi nevelés:

- Eljuttatjuk gyermekeinket az egymás mellett való békés tevékenykedéstől az együtt való tevékenykedésig (alkalmazkodó és kooperációs készség kialakítása).
- Elősegítjük önálló, helyzetmegoldó-, konfliktuskezelő-, döntésképeség kialakulását, eleinte a felnőtt közreműködésével, majd nélküle.
- Fejlesztjük kommunikációs és metakommunikációs képességeiket.
- Képesé tesszük őket a jó és rossz megkülönböztetésére.
- Tudjanak örülni saját és mások sikerének. Különösen a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek tekintetében. A sikerek elérése érdekében szakemberek bevonása is szükséges.
- A napirendben elegendő időt biztosítunk az egyes tevékenységekre, hogy elkerüljük a nyugtalanságot, feszültséget keltő siettetést, kapkodást.
- Meghitt beszélgetések rendszeresítése a csoportokban, melyek során megismerik egymást, az óvónőiket és a csoport dajka nénijét azok elvárásait, értékrendjét.
- Kialakítjuk a békés egymás mellett való játszás szokásait és az egymás iránti érdeklődést.
- Erősítjük a csoporthoz való tartozás érzését. Az egymáshoz való alkalmazkodás, az egymással való kommunikálás és a konfliktusmegoldás udvarias módjait gyakoroltatjuk.
- Rávezetjük a gyerekeket az egymással való párbeszéd hatékony módjára: „én mondom valamit, te hallgatsz és megérted”, aztán fordítva.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, sajátos törődést igényelnek, megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus vagy más gyógypedagógus, konduktor stb.) közreműködésével.
- Óvodánk lehetőséget teremt arra, hogy a gyermek kielégíthesse természetes társas szükségleteit.
- Felhívjuk figyelmüket a másság, a különbözőségek elfogadására, tiszteletére.

Viselkedéskultúra formálása

- Viselkedéskultúra formálása a szocializációs folyamat szerves része
- A viselkedés kultúra alakításához az óvoda felnőtt dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja modell értékű
- A köszönés, megszólítás, beszélgetés (egymás meghallgatása), bemutatkozás gyakran ismételt formái, végül rögződnek

- Az illemszabályok alkalmazása, gyakorlása áthatja a gyermekek napi életét, ebben az esetben is személyes példaadással, érhetünk el eredményt.

Óvónő feladatai:

- segítse elő a szocializációt, pótolva a családi nevelést esetleg annak hiányosságait
- családi környezet tanulmányozása - családi nevelés segítése,
- a gyermek megfigyelése tevékenység közben, valamint gyermekekhez, felnőttekhez való viszonyának felmérése,
- beszélgető, beszéltető légkör kialakítása,
- önkifejező tevékenységek szervezése, gyermek megfigyelése, elemzése,
- az óvodába kerülés nagy fordulópont a gyermek számára, a befogadás időszakát tegye az óvónő és a dajka örömtelivé, szeretetteljessé,
- a közösségen belül az egyéni bánásmóddal biztosítjuk, hogy az egyes gyermekek egyéni sajátosságainak megfelelően váljanak a közösség tagjaivá.
- Egyben ezzel tesszük lehetővé személyiségük fejlődését.
- Az óvónő úgy szervezze a csoport, a gyermekek életét, hogy az erkölcsi tulajdonságok megalapozódjanak /együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség/stb.
- Fejlessze az óvónő az akaratit vonásokat (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladat és szabálytudat)
- Az óvónők mintát adva, partnerként résztvevő-együttműködő magatartásra törekedjen, ne kívülálló, kontrollálóként legyen jelen.
- Az óvónő törekedjen arra, hogy minden gyermek egyéni fejlettségének megfelelően képes legyen azonosulni a csoport közösségi, erkölcsi igényeivel, kívánalmaival.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, illetve a családhoz való kötődés kialakul
- kialakul a gyermek "ÉN-tudata", érvényesítési törekvései,
- képesek kapcsolatteremtésre, együttműködésre, alkalmazkodásra, szokások, szabályok elfogadására
- alkalmazkodnak egymáshoz, a társas együttélés szabályait elsajátítják
- elfogadják egymást és a másságot,

- a tevékenységek által megkívánt magatartásformákat betartják,
- udvariasak, viselkedéskultúrájuk kialakul,
- segítenek egymásnak, a kisebbeknek,
- elfogadják a szabályokat óvónőtől, dajkától egyaránt, alkalmazkodnak is a szabályokhoz,
- képessé válnak az iskolai élet és a tanító elfogadására.
- erkölcsi és akarat tulajdonságok megalapozódnak
- Felnőttekkel tisztelettudóan viselkednek

9.4. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes minta és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelő tevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Az óvoda a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítson a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség) fejlesztése.

Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása. Néphagyományörző programunkban az anyanyelv kiemelt helyet foglal el.

Óvodapedagógus feladatai az anyanyelvi és az értelmi nevelés folyamatában

- a megfelelő óvodai körülmények megteremtése,
- a gyermek személyiségét a képességeihez és életkorának megfelelően folyamatosan fejleszti;
- az óvodai környezet cselekedetein, történésein keresztül ad ismereteket a gyermek cselekvő részvételével központba helyezve az élményeket és az érzelmi hatásokat, amelyek megerősítik a csoportban szerzett élményeket;
- fejleszti és segíti kialakítani a gyermek „Én” képét;
- a néphagyományhoz kapcsolódó ünnepekhez, jeles eseményekhez megszervezi a mindennapokban közösen átélhető hagyományörző tevékenységeket.
- feltárja a család és a gyermek szókincsét, a népmesék, népdalok előadásmódjával fejleszti azt;
- folyamatosan hangsúlyozza, és ha szükséges meggyőzi a szülőket az otthoni anyanyelvi élmények fontosságáról: az esti közös mesélések, versek-mondókák, a szülői szó és a beszélgetések mintát adnak a gyerekeknek a további nyelvi fejlődésében, és meghatározó szerepük van a szocializálásában;
- a saját, a gyermek és a csoport beszédkulturájának folyamatos és tudatos csiszolására törekszik. Tudja, hogy beszédpéldája hat a gyerekekre, szülőre, munkatársaira. Gondot fordít beszédének hangszínére, erősségére és tempójára;
- a metakommunikációjával támogatja a nyelvi készségek megerősítését;
- kommunikációs helyzeteket hoz létre: a szülő, a gyermek szívesen „szóra nyílik”, feladata a nyitott légkör kialakítása. Az aktivizáltatás: a beszélgetés és beszélni hagyás során megteremti a gyerek közlési vágyának megfelelő nyugodt, természetes helyzetet, ahol a gyerek nyíltan, őszintén beszélhet arról, ami őt foglalkoztatja, ezen keresztül a gyermeket sikerélményhez juttatja.
- kulturált, rövid, pontos megfogalmazással segíti a gyerek beszédértésének alakulását;
- a napi feladatok, játékok közben vagy személyes segítségnyújtás során kihasználja a lehetőség arra, hogy a gyermekkel beszélgessen; lehetőséget talál a differenciált fejlesztésre.
- tudatos fejlesztés céljából is kezdeményez párbeszédet, beszélgetést egy-egy gyerekkel vagy gyerekcsoporttal;
- figyelemmel kíséri egyes gyermekek beszédértési, beszédtechnikai szintjét;

- a felismert beszédzavarok, hibák esetén a szülővel, a logopédussal, és a gyermekorvossal együttműködik, a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztéséhez szakember segítségét kéri –logopédus, pszichológus, gyógy- és fejlesztőpedagógus.
- igényesen válogatja a csoportokban lévő könyveket;
- javasol és segítséget ad a családoknak a könyvvásárláshoz.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A gyakori mondókázás elvezeti a gyermekünket, a beszéddallam, az anyanyelv ritmusának a megérzéséhez.
- A mindennapok szokásörző tevékenységeihez fűződő kifejezések a gyakorlás során valódi tartalmat kapnak.
- A jeles napokat kísérő hangulat fokozását, érzelemmélyítését kifejező szavai átkerülnek a gyermekeink mindennapi szóhasználatába.
- Szabadon fejezik ki önmagukat, közlési vágyuk érvényesül.
- Befogadók és érdeklődők, másokat is képesek meghallgatni, élményeiket képesek elmondani.
- Helyesen használják a nyelvtani kifejezésmódokat, ismerik a használt szavak tartalmát.
- Figyelmük, koncentráció készségük fejlődik, gondolkodásuk fogalmi szintre tevődik. A gyermeki biztonságérzetük megerősödik,
- Az értelmi nevelés személyiségfejlesztő hatásaként a spontán vagy szervezett tevékenységekben önmagától és cselekvően részt vesz.
- Képes figyelmét rövidebb ideig ugyanarra összpontosítani, a problémafelismerő és megoldó képessége alakulóban van.
- Segítséggel javítja hibáit. Felidézi a múltbeli eseményeket, a néphagyományhoz köthető ünnepnapokhoz kapcsolódó tevékenységeket.
- Korának megfelelő az érzékelése, észlelése, figyelme és képzelete, gondolkodása megfelelő.
- Az óvodáskor végére nagyfokú kreativitás jellemzi a személyes tevékenységekben úgy, mint a játékban, vagy önálló történetmesélésben.
- Könnyen és folyékonyan fejezi ki magát.

10. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

10.1. Játék

A játék a gyermek alapvető és egyben legfontosabb tevékenysége. A játék örömszerző és feszültségoldó, hiánya frusztrációhoz vezethet. A legfőbb személyiségformáló, erősítő és élményt adó eszköz. Fejleszti a beszédkésztséget, értelmi képességeket, mozgást, szociális képességeket, önismeretet és az érzelmi életet, kreativitást. A hat éven aluli kisgyerek többet tanul a játékhoz kapcsolódó **spontán** foglalatosságból, mint a kötött formátumú tevékenységekből.

Cél: A gyermeket egyéni vágyai, ötletei **a szabad játék során** kibontakozhassanak a kötetlen, derűs légkörben.

Feladatok:

- játék feltételeinek biztosítása (légkör, hely idő, eszköz, élmény),
- játékfajták népies jelleggel való megtöltése,

Játék feltételeinek biztosítása

A nyugodt, derűs légkör a felszabadult, kreatív játék alapfeltétele. Minden nap pozitív élményt adjon a játék. Legyen biztonságérzetet keltő, amelyben a gyermekek szabadon dönthetnek hol, kivel, mivel és mit kívánnak játszani.

Szeretetteljes légkörben kreatívabb a játék, de ehhez elengedhetetlenül fontos az óvónő megértő, nyugalmat árasztó, empátikus személyisége, valamint reális következetes nevelői magatartása.

A megfelelő légkörhöz szabályok is szükségesek (egymás játékát ne zavarják, rendrakás, stb.), ezeket ismerjék meg és tartsák be.

A megfelelő hely a gyermekek szabad mozgását, biztonságát, játékuk térbeni kibontakoztatását szolgálja.

A játék közvetlen színtere a csoportszoba, az udvarrész, de felnőtt felügyelete mellett használható a folyosó, a fedett terasz, a sportudvar.

A kismesterségek gyakorlására elkülönített „barkács” sarokban megtalálhatók a gyűjtött természetes anyagok, az eszközök, kellékek.

Irodalmi és zenei élmények befogadására a csoportszoba legnyugalmasabb részét kell kiválasztani (zenesarok, meseszőnyeg, mesesarok, stb.).

A csoportok további nyugodt életét a csoportonként tagolt udvarrész biztosítja. Az udvar alkalmas a mindennapi játékok mellett népi játékok játszására, népi játék-készítésekre, kismesterségek gyakorlására.

Az időjárásnak megfelelően sokat tartózkodunk a szabadban.

Az óvoda területén kívüli állandó megfigyelőhelyeink és játékterünk a "füzes", a kiserdő, a mező, a park stb. Ezek tisztaságát, állatvilágát óvnunk és védenünk kell.

Játékidő

A napirend folyamatossága, rugalmassága biztosítja a megfelelő időtartamot a játékhoz. Egy-egy játéktevékenységet addig folytathatnak, míg a gyermek számára élményt és örömet ad. A csoportszobában elkezdett tevékenységek az udvaron is folytathatók.

A napirendben szereplő egyéb tevékenységek belesimulnak a játék folyamatába.

A hagyományörző tevékenységek helyének és idejének megválasztása jó szervezéssel a játékot nem borítja fel.

A játékeszközök esztétikusak, fejlesztő hatásúak, amelyek megfelelnek a jó ízlésnek, a gyermekek életkori sajátosságainak.

Óvodánkban a természetes anyagokból készült játékokat preferáljuk.

Lényeges, hogy ízlésformálóak legyenek. Szabadon, de ésszerűen használják.

A régmúlt játékeszközeit az óvónők a gyerekek segítségével alkossák meg (fűzfa síp, csutkabáb, csuhé baba, nemezlabda, stb.).

Játékeszköz lehet még: különböző termések, kavics, falevél, szalma stb., minden, amivel kapcsolatba kerülnek a gyerekek.

Fontos a báb és a dramatikus eszközök jelenléte és helye.

Játékfajták

- *Gyakorló játék*: ismerkedik az eszközök, anyagok tulajdonságaival, a tárgyak egymáshoz való viszonyával, működésével. Ismétléssel fejlődnek különféle funkciói.

Gyakorolja a hangot és a beszédet. A mozgásos gyakorló játék során szabályok szerint ismételi. A manipulációs gyakorló játék közben az eszközöket rakosgatja, különböző anyagokkal játszik (termések, víz, homok, stb.).

- *Szerepjáték:* eljátssza tapasztalatait, ismereteit, elképzeléseit, érzelmeit - kognitív funkciói fejlődnek. Utánozza a szülő, óvónő cselekvéseit, szavait, gesztusait. Tanulja és gyakorolja az együttélés szabályait, együttműködést.
- *Konstruáló játék:* átéli az alkotás örömét. Fontos, hogy többféle konstruáló eszközt biztosítsunk a csoportszobában.
- *Szabályjáték:* önként vállalja a szabályokat, eljut a legmagasabb kooperációs tevékenységig. Bonyolultabb játékokat is képes eljátszani, a szabályok betartására egymást is figyelmeztetik.
- *Barkácsolás:* elkészíti a tevékenységéhez szükséges eszközöket. Változatos tevékenységet folytat, pl.: ragasztás, tépés, varrás, szövés – fonás, stb.
- *Bábozás, dramatizálás:* eljátssza irodalmi és egyéb élményeit. Az átélt élmények, érzések feldolgozásában segíti. Az előkészített eszközökkel, jelmezekkel, szimbolikus kellékekkel játszik.

Játékfajták népies jelleggel történő megtöltése

A hagyományörző életmódban, játékban, a játék tartalma kiegészül a népi játékokkal.

A megszokott játékfajtákat kiegészítjük:

- mozgásos küzdőjátékokkal, amelyeket nemcsak az óvodában, hanem az erdőben, mezőn is játszunk, versengők, sorjátékok.
- énekes, táncos játékokkal, (fogyó-gyarapodó játékok, leánykérő, lakodalmas, vásáros, hidas játékok, szembekötősdí, stb.).
- népszokást őrző dramatikus játékokkal, amelyek a jeles napokhoz kötődnek (Lucázás, Szüreti Bál, Pásztoros, Alakoskodó, Varázsló, Télüző, Tavaszváró, Májusfaállítás, Komázás, Pünkösdlő stb.).

- népi játékeszközök készítésével, (köcsögduda, töklámpás, termésbáb, stb.)

Óvónő feladata:

- **A játéktevékenység során, a szabad játék folyamatát biztosítani kell, de bevonható, segítőtársnak kell lennie az óvónőnek**
- legfőbb fejlesztési területnek a játékot tekinteni
- a játék népies tartalommal való megtöltése,
- nyugodt, szeretetteljes légkör biztosítása,
- ha szükséges, az óvónő játékkezdeményező, játszótárs, főleg kiscsoportban, a gyermekekkel megismerteti mivel, hogyan, mit lehet játszani.
- az óvónő játékirányítása legyen játékot követő, szemlélő, indirekt. Hagyja a gyerekeket kibontakozni, cselekedni.
- törekedjen a beszélgető légkör, - kedv kialakítására, a játékot tekintse az anyanyelvi nevelés legfőbb területének,
- játék keretén belül, játékosan kell megvalósítani a fejlesztési, ismeretbővítési lehetőségeket.
- biztosítsa a szabad játékot

Várható eredmény óvodáskor végére

- játék során olyan tulajdonságok, magatartásformák alakulnak ki, amelyek későbbi életükben is meghatározóak lesznek,
- saját elképzeléseik alapján próbálkoznak játékeszközök készítésével, alkotóan tevékenykednek,
- önállóan kezdeményeznek szerep- és szabályjátékokat, elfogadják egymás ötleteit, véleményét, a konfliktusokat megoldják.
- elsajátítják és betartják a játékszerekkel és az együttjátszással kapcsolatos elemi szabályokat.
- játékuhoz önállóan megkeresik az eszközöket, azokra vigyáznak, megegyeznek a játékszerek használatában,
- szerepjátékokat kezdeményeznek és eljátszanak, amelyek egyszerű kapcsolatokat tartalmaznak,
- kialakul a kisebb - nagyobb csoportokba való együttjátszás igénye

- képesek a cselekvések összehangolására
- megszervezik játékukat, kiválasztják a játékszereket,
- segítenek a játékok megjavításában, bábkészítésben
- megtervezik játékukat, elosztják a szerepeket, játékeszközöket,
- használják a barkácsolás során elkészített eszközöket,
- megszervezik és eljátsszák a megismert meséket, egyéni élményeket bábok segítségével
- szívesen játszanak olyan szabályjátékot is, amely nagy ügyességet, szellemi erőfeszítést igényel,
- felismerik az egészséges versengés lényegét.
- Ismernek népies mozgásos küzdőjátékokat, igényükké válik azok játsszása

10.2. Verselés, mesélés

Cél: A magyar anyanyelv szépségén, gazdagságán keresztül az irodalmi érdeklődés felkeltése. A magyar gyermekköltészet, a népi, hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az ember érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

Feladatok:

- néphagyományörzés és az óvodai irodalmi nevelés összekapcsolása,
- Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek beépítése
- mese, vers iránti igény felkeltése,
- magyar anyanyelvi szókincs bővítése, fejlesztése.

Néphagyományőrzés és az óvodai irodalmi nevelés összekapcsolása

A programunk specialitásából adódóan nagy hangsúlyt kap a mindennapi élet hagyományaihoz, szokásaihoz, jeles napjaihoz, a természet változásaihoz kapcsolódó mondókák, mesék, szólások, közmondások, találós kérdések és dramatikus játékok megismertetése, gyakorlása, hangulatok újraélesztése.

A mese, vers, dramatikus játékok az emberi kapcsolatokra építve tanítanak, erkölcsi tartalmuk van, belső indulati élményeket közvetítenek.

A kiscsoportos korú gyermekek verse elsősorban a népi mondóka, amely mozgással kísérhető. Ezen, mozgásos játékok is fejlesztik a mozgáskoordinációt, egyensúlyérzéklet, a ritmusérzéklet, erősítik az óvónő –gyermek kapcsolatot.

Népi mondókák segítségével tisztítható a magán- és mássalhangzók helyes ejtése. Fontos szerepük van óvónő-gyermek, gyermek-gyermek közötti érzelmi kötődés megszilárdításában. A rosszkedvű gyermeket egy hőcögtetővel, lovalgoltatóval, ringatóval lehet leghamarabb megvigasztalni.

A gyermek, irodalmi nyelve a népmesékből, népköltészetből táplálkozhat legjobban. A népmese sok mindenre megtanítja a gyermeket, a mesén keresztül tudatosodik benne a jó és a rossz közötti különbség.

A népmesék az életre készítik fel, segítenek a világ, az emberek megismerésében, lelki problémák leküzdésében, erkölcsi normák formálásában. A népköltészetben túl a mai magyar költők, írók gyermekek számára írt versei, elbeszélései is helyet kell, hogy kapjanak az irodalmi nevelésben. Fontos az igényes anyagválasztás, az egyensúly megteremtése.

Az óvónő feladatai

- Gondoskodjon arról, hogy a csoportszobában a mesélésnek, verselésnek legyen állandó helye (mesesarok, kuckó).
- A mindennapos mesélés időpontját igyekezzen jól megválasztani.
- teremtsen meg a meséléshez szükséges családi, szeretetteljes légkört.
- A kötetlen jellegű kezdeményezést tegye vonzóvá, használjon hangulatkeltő elemeket (meselámpa, gyertyafény, csengő, zene, stb.). Ha a feltételeket megteremti, és lényéből áradóan mesél, akkor a gyerekek maguk teszik kötelezővé a részvételt.
- Egy-egy mesét minél többször ismételjünk, hogy a tartalom és az előadásmód rögzüljön a gyermekekben. Csak így válik hallgatóból előadó.

- A dramatizáláshoz, bábozáshoz sok-sok esztétikus kelléket biztosít.
- lehetőleg könyv nélkül meséljen, hogy mese közben szemkontaktust tudjon tartani, tudjon kommunikálni a gyerekekkel, valamint lássák a gyermekek a mimikáját, a helyes hangképzést.
- A gyermeki igények felismerése után a mese, vers lélektanának átélt, beható ismerete.
- Az irodalmi anyagok igényes összeállítása, egyéni repertoár összeállítása mesékből, versekből.
- A meséléshez a viselkedéskultúrát úgy alakítsa, hogy akik nem közvetlen vannak ott, azok tartsák be azt a szabályt, hogy halkán, más tevékenységet folytatnak
- értelmezze a mese és versszövegeket, tanulja meg azokat, ismétléskor is azonos hangsúllyal, hanghordozással, élményszerűen meséljen.
- a szemléltető eszközöket tartsa rendben (bábok, eszközök pótlása).
- Eszközeivel ne akadályozza a belső kép teremtés képességének kifejlődését.
- Vers megismertetése, gyakorlása csak tevékenység közben, szituatíván történjen
- tudja, hogy a vers lüktetése, ritmusa fontosabb, mint a tartalom

Várható eredmény óvodáskor végére

- képességeik szerint tudjanak meséket, mondókákat, népköltéseket, verseket
- várják, igénylik a mesehallgatást, hallgatóból előadóvá válnak,
- szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak önmaguk és mások szórakoztatására,
- kitalálnak történeteket, meséket, s azokat megjelenítik,
- A gyermekek játék közben odaillő szövegeket, rigmusokat tudnak mondogatni
- Az elhangzott vers, mondóka ismétlését kérik.
- Partnerek az óvónő mozgásos, improvizáló játékának kezdeményezéseiben.
- Hangzás, hangulat, érzelem és alkalom egységében kezdik felfogni a mondott, hallott vers témáját, költői képeit.
- Várják, kérik a mesemondást, maguk is segítenek a mesemondás, hallgatás feltételeinek kialakításában.
- Megszilárdulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokásaik, a figyelem fenntartásának és ellenőrzésének játékos egyezményes jelzései.
- A folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálait össze tudják kötni.
- Van néhány kedvelt mesehősük, a vele megtörtént dolgokat megjelenítik a játékukban

- Az ismert mesei motívumok bábozása, dramatizálása, rajzolása, kedvelt szórakozásuk közé tartozik.
- A könyvekben a képek alapján képesek megtalálni legkedvesebb meséiket.
- Vigyáznak a könyvekre.
- Igényük van a magyar népmesékre, népköltésekre

10.3. Ének-zene, énekes játék gyermektánc

Cél: A gyermekek jussanak minél több zenei élményhez, amely megalapozza zenei anyanyelvüket, mozgáskultúrájukat, esztétikai érzéküket. Önmagukhoz képest fejlődjön a ritmusérzékük, zenei hallásuk, minők több zenei élménnyel gazdagodjanak a különböző zenei stílusokból.

Feladatok:

- néphagyományőrzés és zenei nevelés összehangolása,
- képességfejlesztés: hallás, éneklési készség, ritmusérzék, hangszerek megismerése,
- tehetséggondozásban hangszer használat (citera, tündérdob)
- harmonikus, szép mozgás kialakítása.

Néphagyományőrzés és zenei nevelés összehangolása

A kisgyermekek zenei anyanyelve a népzeneből, népi mondókákból táplálkozik.

Kodály Zoltán és Forrai Katalin gyűjtésében is elsősorban a nép ajkáról eredő mondókákat, gyermekdalokat, énekes játékokat találunk.

A népszokásokhoz, évszakokhoz kapcsolódó dalok játékok, táncok felkeltik a gyermek érdeklődését, együttműködésre készítetik. Programunkban fő hangsúlyt kapnak a népi gyermekjátékok, mondókák, népies gyermektánc és a népszokásokhoz kapcsolódó egyéb zenei anyag. Az ölbéli ringatókkal, altatókkal, lovagoltatókkal, höcögtetőkkal, őseink dallamvilágát hozzuk a gyerekekhez közelebb.

Programunk zenei anyagának összetevői

- népi mondókák, tapsoltatók, ujj- és tenyérjátékok, kiszámolók, cirógatók,
- megfelelő hangterjedelmű dalos játékok (leánykérők, hidas-, kapus játékok, sorjátékok, játékra hívogatók, állathívogatók, stb.),
- néptánc - főleg a felnőttek utánzását jelenti. A táncokban előforduló mozgások fejlesztik a gyermek ritmusérzékét, térészlelését, mozgását, előkészítik a későbbi néptánc tanulását.
- hangszerekkel való ismerkedés, gyakorlás, a zenei érdeklődést, hallást fejleszti,
- lehetőséget kell teremteni a népi hangszerek megismerésére (köcsögduda, citera, furulya, tündérdob),
- az óvónő és a gyermekek készítsenek különböző termésekből ritmushangszereket
- zenehallgatás - érzelmeket kiváltó népdalok, műdalok bemutatása.

Az óvónő feladatai

- Mindennapi énekével keltse fel a gyermekek zenei érdeklődését.
- Szeressen és tudjon tisztán énekelni, legalább furulyás hangszerismerettel rendelkezzen.
Az óvónő zenei műveltsége nagy hatással van a gyerekekre, ezért állandóan képeznie kell magát.
- Az óvónő rendelkezzen ének - zenei módszertani képességekkel.
- A dalanyag összeválogatását jellemezze az igényesség és az életkor figyelembe vétele
- Az éneklést, mint módszert alkalmazza az óvoda megszerettetésénél, a személyes kapcsolatteremtésben, az ünnepekre való készülődés hangulatának fokozására.
- Az énekelgető óvónő érzelmileg hat a gyerekekre, hangszíne, artikulációja, egész viselkedése minta legyen a gyermek számára.
- Megfelelő teret, eszközöket biztosítson a zenei neveléshez. Minden csoportban álljon a gyerekek rendelkezésére esztétikus fejdísz, szoknyák, kalapok, botok, ritmushangszerek, hangszerek. Ezeket bármikor, kedvük szerint használhassák.
- A zenei anyagok igényes összeválogatása, ezen belül az énekes népi játékok és a kortárs művészeti alkotások, a gyerekek életkorának, és az adott csoport képességeinek megfelelően történjen
- Az óvónő segítse a gyermekek önmegvalósítását, kreativitását, használja ki a lehetőségeket az egyéni fejlesztésre.

- Tudatos, egymásra épülő tervezés valósuljon meg. Az óvónő ismerje a zenei képességek, készségek fejlesztésének területeit.
- Ezek:
  - éneklési készség, hallásfejlesztés (tisztá éneklés, egyéni fejlesztés),
  - ritmusérzék fejlesztése /alapját kiscsoportos korban az egyenletes lüktetéssel kell lerakni/ (egyenletes lüktetés, ritmus összekapcsolás, tempóérzékelés, táncok),
  - zenei formaérzék fejlesztése (dallam- és ritmusmotívumok, motívumhangsúly kiemelése
  - zenei alkotókészség fejlesztése, zenei anyanyelv megalapozás
  - zenehallgatásra nevelés.
- Építse be a zenehallgatás anyagába saját hangszeres játékát, zenei élmény nyújtásként énekeljen népdalokat

Várható eredmény óvodáskor végére

- a gyermekek egyedül, gátlások nélkül is tudnak énekelni,
- érzik az egyenletes lüktetést, a dalok ritmusát,
- képesek ritmus, dallam alapján felismerni mondókát, dalt
- a mondókákat a megfelelő ritmus szerint mondják,
- halk-hangos éneklést, gyors-lassú tempóérzékelést, magas-mély hangok közötti különbségeket egyedül is képesek bemutatni,
- belső hallásuk kifejlődik, dallambújtatásra, hangszínek megkülönböztetésére, hangszerek hangjának felismerésére képesek,
- szép testtartással tudnak körbe járni, kört alakítani
- egyszerű tánclépéseket ismernek (dobbantás, kilépés, páros forgás, koppantás, stb.),
- ritmus és hallásfejlesztés területén életkoruknak megfelelő képességekkel rendelkeznek
- Tisztán énekelnek vissza 2/4 ütemben dallammotívumokat
- ismernek egyszerű népi hangszereket
- népies tánclépéseket elsajátítanak

10.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Cél: A gyermek élmény- és fantáziavilágának képi szabad önkifejezése. A kisgyermek szabadon, emlékezete és képzelete alapján rajzolhasson, festhessen, mintázzon, így alkotásaiban sohasem „hibázik”, hanem próbálgatva alakíttatja saját formanyelvét.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés, fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

Feladatok:

- Ismerjék meg a népi kismesterségeket őrző technikákat, eszközöket és gyakorolják lehetőségük szerint.
- Népművészeti értékek és a vizuális nevelés kapcsolata
- Feltételek biztosítása, manipulációs készségek fejlesztése, a vizuális alkotások során

Néphagyományőrzés és a vizuális nevelés kapcsolata

A vizuális nevelés lehetőségei a hagyományőrző tevékenységek, népi kismesterségek, termékekből alkotott játékeszközök készítése során gazdagodik.

A természet és a hagyomány gazdag választékot biztosít a rajzolás, festés, mintázás, kismesterségek gyakorlására.

Hagyományőrző elemek:

- népi kismesterségek (gyöngyfüzés, fonás, szövés, agyagozás, nemezelés, gyertyaöntés, csuhézés stb.)
- jeles napokhoz kapcsolódó tárgyak készítése (mézeskalács sütése, díszítése, adventi koszorú készítése, húsvéti tojásfa készítése, húsvéti tojásfestés, szalmadíszek készítése, maszkok festése, kiszabás készítése, stb.)
- természetes anyagokból játék készítése (rongybabák, zsákfigurák, termésképek, bogáncsfigurák, virágkompozíciók, kukoricaszár-figurák, csuhébaba, stb.)

A természet és természetes anyagok sokrétű lehetőséget nyújtanak a manuális tevékenységek gyakorlására, és a finom motorikus készségek fejlődéséhez, fejlesztéséhez új

lehetőséget adnak. Az alkotások, a népi játékszerek gazdagítják játékuikat, fantáziájukat, alkotásra képessé teszik a gyermekeket.

Az óvónő feladatai

- Mint minden tevékenységi formához, a képi gondolkodáshoz, látáshoz is szükség van az óvónőre, mint megbízható, megerősítő, felfedeztető partnerre. Az alkotások létrejöttéhez szükség van megfelelő mennyiségű, minőségű motiváló hatású eszközre.
- Fontos, hogy a csoportszobában megfelelő hely legyen az alkotó tevékenységekhez.
- Nyugodt légkörben tudjanak bekapcsolódni a tevékenységbe, ahol elegendő idejük van az alkotáshoz.
- Az eszközöknek állandó helye legyen, elérhető magasságú polcon, a nap folyamán bármikor alkothasson.
- Ismertesse meg a gyerekekkel a különböző anyagokat, az ábrázolás munkafogásait, a népies technika (csuhézés, agyagozás, gyöngyözés, szövés – fonás, nemezelés, hímzés stb.) alapelemeit.
- A gyermek vizuális technikák gyakorlása során átéli az alkotás örömét. Minél többet buzdítson, dicsérjen.
- Segítse a gyerekeket abban, hogy érzelmvilágukat, vágyaikat, fantáziájukat, szorongásaikat formába önthessék, az ábrázolás rendelkezésre álló különböző eszközeivel tevékenykedhessenek.
- Változatos tevékenységek biztosításával tegye lehetővé a gyermek számára a külső világ sokoldalú megismerését.
- Keltse fel a gyermekekben a tevékenységi vágyat az ábrázolás anyagaival, eszközeivel.
- Biztosítsa az ábrázoló tevékenységek praktikus, esztétikus eszközeit, az egész napos nevelőmunka során a csoportszobában és az udvaron is.
- Tegye lehetővé, hogy játszva ismerkedhessenek a gyerekek az anyagokkal, eszközökkel, a technikai kivitelezés lehetőségeivel.
- Teremtsen derűs, megfelelő környezetet, időt az ábrázoló tevékenységhez, addig alkossanak a gyerekek, míg kedvük tartja.
- Alakítsa ki az igényt az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, az esztétikai élmények befogadására.

- A rajzoláshoz, festéshez, mintázáshoz, szövéshez, fonáshoz, batikoláshoz, gondolja végig a feltételeket és teremtsen meg ezeket a mindennapi szabad játékban is.
- Az ábrázolás technikái közül ismertessen meg és gyakoroltasson minél többet.
- Beszélje meg a szülőkkel, hogy otthon is adjanak lehetőséget gyermekeinek az ábrázolásra, a kész alkotásokat becsülgék meg, őrizték meg, állítsák ki.
- Engedje meg a gyermeknek a szabad technikaválasztást, engedje a technikák kombinálását.
- Ismertesse fel a gyerekekkel a környező világ jelenségeinek ábrázolási lehetőségeit.
- Együttesen gyönyörködjenek saját alkotásaikban és a népművészet szépségeiben.
- A tevékenységek a képalakítás, a plasztikai munkák és az építés köré rendezhetők.
- A téma a szándéktalan és szándékos firka időszakában nem tervezhető, időt kell hagyni a gyermek számára a szabad témaválasztásra.

Várható eredmény óvodáskor végére

- saját igényükké válik az ábrázolás, örömmel végzik,
- a rendelkezésre álló tér alakításában ötletesek, célszerűek,
- a gyermekek alkotására jellemző a részletező formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása,
- plasztikai munkáik egyéniek, részletezőek,
- rácsodálkoznak a szépre, tudnak gyönyörködni benne,
- beszélgetni tudnak az alkotásokról, értékítéletet alkotnak,
- kialakul alkotóképzeletük, ábrázolókéességük,
- problémamegoldó készség kialakulása,
- helyesen fogják és tartják a ceruzát,
- megfelelően használják az eszközöket, anyagokat,
- élményeik, elképzeléseik, képzeletük megjelenítéseiben többnyire biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit,
- színhasználatukban érvényesítik kedvelt színeiket. Képesek vezetéssel észrevenni a környezet, a műalkotások és saját munkáik színhangulatát.
- Formaábrázolásuk változatos, többnyire képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat.

- Emberábrázolásaikban megjelennek a részletek, és próbálkoznak a legegyszerűbb mozgások jelzésével is.
- Saját műveikről, műalkotásokról szóbeli véleményt nyilvánítanak.
- Tudnak formákat mintázni elképzeléseik és megfigyeléseik alapján.
- Önállóan és csoportmunkában is készítenek egyszerű munkákat, kellékeket, modelleket, maketteket. Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert technikákat (pl.: papírhajtogatás, nyírás, tépés, ragasztás, varrás, kötözés, stb.).
- önállóan díszítenek tárgyakat, az óvónő irányításával képesek az anyagszerűségekre törekvés szabályait betartani.
- az óvodai környezet szépítésében szívesen vesznek részt.
- népi motívumokat is tudnak díszítésként alkalmazni

10.5. Mozgás

Cél: A gyermekek testi képességeinek, egyensúlyérzékének, állóképességének sokoldalú fejlesztése.

Feladatok:

- **A játékban, azon belül a szabad játékban az óvodai nevelés minden napján lehetőséget kell biztosítani a mozgásra**
- mozgásigény felkeltése, fokozása, változatos kielégítése,
- különböző mozgásformák készségszinten történő végzése,
- nagy- és finommozgások fejlesztése - egyensúlyfejlesztés, szem-kéz, szem-láb koordinációja,
- testséma fejlesztése, oldaliság, dominancia.
- Testi képességek fejlesztése, társra figyelés
- Törekedni kell a gyermeket legjobban fejlesztő kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására.

Mozgás megvalósulási formái

- szabad, spontán mozgás,

- szervezett mozgás (mindennapos testnevelés, mozgás délelőtt)

Szabad, spontán mozgás

A mozgás a gyermekek természetes tevékenysége, szorosan kapcsolódik a játékhoz, a környezettel való kapcsolattartáshoz. A lehető legtöbb időt biztosítjuk a gyermekeknek mozgásigényük kielégítésére. Amikor a napirend, a létszám engedi, a csoportszobába, udvarra is vigyünk mozgásfejlesztő eszközöket.

Keressük az alkalmat, a hosszabb-rövidebb edzést adó sétákra, kirándulásokra. Gyakorolják erdőn, mezőn, a fára mászást, ugrásokat, a gurulást.

A mozgásos népi játékok igazi tere az udvar, játsszanak a gyerekek szembekötősdít, bújócskát, küzdő- és versenyjátékokat, stb.

Téli időszakban csúszkáljanak, szánkózzanak, hógolyózzanak, stb.

Szervezett mozgás

1. Mindennapokban naponta 15-20 perces szervezett mozgás szolgálja a rendszeres testedzést. Fontos az élettani hatása. Biztosítja az állóképesség, az idegrendszer megfelelő fejlődését, elősegíti az aktív pihenést.

Kiscsoportokban egyszer, délelőtt, a többi csoportban délelőtt és délután is sor kerül rá. Minden izmot megmozgató, tervezett mozgásanyagú tevékenység. Középpontjában a játék áll, ami alátámasztja az adott ciklus fő gyakorlatainak megszilárdulását, illetve előkészítését.

2. Mozgás délelőtt minden csoportban heti egy alkalommal, amely magában foglalja a célirányos fejlesztést is.

Mozgás délelőtt felépítése: Időtartama 2 óra

I. lehetőséget adunk a különböző tornaszerekkel, mozgásfejlesztő eszközökkel történő szabad mozgásra

II. Majd ezt követi a tervezett mozgás tevékenység 20-35 percben

III. Futó,-fogó,- versenyjátékok

3.Lábujjtorna alvás előtt

Mozgás kezdeményezések anyaga, tartalma

Rendgyakorlatok: fejleszti a gyerekek személyiségjegyeit, testtartásukat, a gyermekek fejlettségének függvényében alkalmazzuk.

Bemelegítő, előkészítő gyakorlatok: a szervezet általános és sokoldalú fejlődését segítik.

Járás, futás: javítja a gyerekek állóképességét, monotónia tűrését, fizikai erőnlétét.

Főgyakorlatok: során teljesül komplex módon a testnevelés feladatainak megvalósítása.

Játék: futó,-fogó, verseny játékok

Lábujjtorna: naponta lefekvés előtt

Relaxáció: a gyermek idegrendszerének, szervezetének ellazítása, megnyugtató

Óvónő feladatai:

- A mozgás délelőttiüket jól szervezett formában valósítsa meg, beépítve a mozgás tevékenységet, folyamatossá téve a tízóraiást, élményt és megfelelő testedzést biztosítson
- Vegye figyelembe, az életkori sajátosságokon túl, hogy minden gyermek fáradékonysága, teljesítőképessége és emocionális viszonya különböző
- Kiscsoportban a játék álljon a középpontban
- Az egymást követő korcsoportok anyaga egymásra épül
- A követelményszint növekedését, nem csak a nehezebb gyakorlatok jelentik, hanem a végrehajtás minősége is.
- Az örömteli, élményszerű megvalósításra törekedjen
- Teremtse meg az egészséges személyiségfejlesztés érdekében azokat a feltételeket, amelyek elősegítik a gyermekek biológiai fejlődését, növelje szervezetük teherbíró, ellenálló- és alkalmazkodóképességét.
- A csoportszobában és az udvaron is biztosítsa a megfelelő és balesetmentes helyet a gyermekek mozgásszükségletének kielégítése céljából (fogójátékok, körjátékok, stb.).
- A mozgás délelőtti idejére a csoportszoba, tornaszoba átrendezésével biztosítson tág teret a mozgásgyakorlatok kényelmes végzéséhez.
- Használja ki az óvoda adottságait, az időjárástól függően szervezze azokat az udvaron.
- A csoportszobában is biztosítson olyan eszközöket, amelyek mozgásra inspirálják a gyermekeket.
- Az udvaron a rendelkezésre álló eszközöket tudatosan használja a mozgásfejlesztés érdekében: udvari játékok, tornaeszközök

- Az egészséges lábboltozat és a helyes testtartás kialakítása és megtartása érdekében tervezzen láb- és tartásjavító gyakorlatokat, illetve erre irányuló játékokat mozgás délelőtt végén és déli pihenő előtt
- Szervezzon olyan sportversenyeket, amelyek az életkori sajátosságoknak megfelelnek.
- Fejlessze ki a nagymozgások tempójának, ritmusának, irányának egyre tudatosabb kontrollját, törekedjen azok pontosítására és finomítására.
- Tudatosan tervezze a testrészek differenciált megismerését a testrészekkel végzett mozgásokon keresztül.
- Ismertesse meg az alapvető téri irányokat saját testéhez viszonyítottan, különböző testrészekkel végzett mozgások közvetítésével.
- Segítse a mozgással kapcsolatos és mozgáshoz kapcsolható kifejezések beépülését a gyermekek szókincsébe.

Várható eredmény óvodáskor végére

- mozgásuk összerendezetté, harmonikussá válik,
- örömmel vesznek részt a mozgásos játékokon,
- biztonsággal kezelik, használják a tornaszereket,
- testi nevelés által fejleszthető személyiségjegyek (akarat, bátorság, figyelem, feladattudat, kitartás, fegyelem) fejlődnek
- magatartásukban megnyilvánulnak erkölcsi tulajdonságok (felelősségérzet, segítőkészség, stb.),
- egészséges versenyszellem alakul ki,
- térben és időben való tájékozódásuk megfelelő, ismerik a jobb és a bal irányt,
- teljesítőképességük folyamatosan növekszik, mozgásuk összerendezettebb (szem-kéz, szem-láb koordinációja), megfelelő ritmusú,
- mozgásban kitartóak,
- ismerik és alkalmazzák az egyszerűbb futó és fogó játékok szabályait
- a nagymozgások által finommozgásuk, szem-kéz, szem-láb koordinációjuk, ezáltal beszédképességük és kognitív képességeik fejlődnek.

10.6. A külső világ tevékeny megismerése

Cél: Olyan gyermeket nevelni, aki fogékony a környezet szépségei iránt, szereti az élővilágot, védelmezi a természetet.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Feladatok:

- természeti és társadalmi környezet megfigyelése, tapasztalatok szerzése, néphagyományok őrzése,
- környezetalakítás,
- környezettudatos magatartás és a környezetvédelem megalapozása
- A környezet megismerésének formai és mennyiségi összefüggéseinek felfedeztetése

Természeti és társadalmi környezet és a néphagyományőrzés kapcsolata

Az ember, a természet, a hagyomány szoros kapcsolatban vannak. A régmúlt embere állandó részese volt a természetnek. Állattartó, földművelő munkája során tapasztalatokat szerzett, megfigyeléseket tett.

Egy időre, feledésbe merültek, az ember alkotta időjósítások, szólások, népi megfigyelések, szokások. Mi a gyermekeinket a természettel való harmonikus együttélésre kívánjuk nevelni, ehhez ad segítséget a néphagyományőrzés.

Néphagyományőrzésből eredő tevékenységek:

- időjárás megfigyelések (Katalin nap, Gábor nap, Medárd nap, stb.),
- évszakokhoz kapcsolódó munkák (szüretelés, veteményezés, termések begyűjtése, stb.),
- jeles napok előtti készülődés (Luca búza vetése, mézeskalács sütése, stb.),
- séták, kirándulások, természetvédelmi területek megismerése.

A környezeti nevelés megvalósítását hat témakörbe soroltuk:

1. Lakóhelyünk szűkebb és tágabb környezete:

Óvoda, fontosabb intézmények, lakóhelyek, víz, talaj, természetvédelmi területek, közlekedés, természetes és mesterséges anyagok

2. Állatok gondozása, védelme:

háziállatok, vadon élő állatok életmódja, hasznosságuk, állatok gondozása

3. Növények gondozása, védelme:

mezők, erdők világa, kerti növények, virágok ápolása, gondozása, hajtatás, csíráztatás, palántázás, különböző növények életfeltételeinek megteremtése

4. Időjárás

évszakok, napszakok megfigyelése, időjárási jellemzők megkülönböztetése, kísérletek a víz, különböző halmazállapotaival, színek

5. Az emberek élete, munkája:

szülők feladata, munkája, foglalkozások, mesterségek megismerése. Emberi test, család, háztartási ismeretek (sütés, főzés, befőzés, névnapok, születésnapok), közlekedés

6. Az élet védelme:

"ÉN-kép" alakítása, az orvosok, védőnő munkájának szerepe, fontossága
Levegő, víz védelme. Testápolás, öltözködés, táplálkozás, érzelmek, szeretet, megértés.

A környezet megismertetése, megszerettetése akkor lesz eredményes, ha tevékenykedtetéshez, megfigyeléshez, tapasztaláshoz kötjük.

Sétákat, határjáró kirándulásokat szervezünk. Minden évszakban megfigyeljük, megtisztítjuk kedvenc játszóhelyeinket.

A megismerési folyamatokon keresztül fejlesztjük a gyermekek képességeit (emlékezés, ítélőképesség, tapasztalás, stb.).

Felébresztjük a gyerekekben a felfedezés, a tudás örömét. Formáljuk a gyerekek esztétikai érzékét. Az óvónő megfelelő mintát, követendő példát mutasson.

Környezetalakítás

A környezettel, a természettel való ismerkedés a gyermek születésétől kezdődik, amely egyre mélyülő ismeretszerzéssel folytatódik, s csak környezetbarát, természetszerető életvitelben alakul pozitívan.

Az óvodai környezet alakítása, óvása folyamatos tevékenységet jelent. A környezettel való aktív ismerkedés áthatja az egész óvodai életet, a nevelés komplex folyamatát.

A környezetalakításnak legyen aktív részese a gyermek, a munka eredményét akkor fogja igazán becsülni.

Környezettudatos magatartás és környezetvédelem alakítása

A természet, az élővilág sokoldalú és állandó figyeltetésével, az óvó-védő tevékenységek eredményeként a gyerekek emocionálisan eljutnak arra a szintre, hogy a természetet, az élővilágot védeni, óvni kell.

A játékos kísérletezések, megtapasztalások alkalmasak arra, hogy megismerkedjenek éltető elemeinkkel - vízzel, talajjal, levegővel. Az évszakonkénti nevelési tervünkbe olyan hagyományokat építettünk be, amelyek szebbé, gazdagabbá teszik az óvodai tevékenységeket, a gyermekek életét.

Így: Madarak és Fák napja, Állatok világnapja, Víz világnapja, Föld napja, Takarítási világnap, Környezetvédelmi világnap.

Az óvónő feladatai

- Az óvónő környezethez, természethez fűződő viszonya, alap - beállítottsága, értékrendje, mint a gyermek és a szülők számára.
- A gyermeki környezetet esztétikusan, a gyermekek bevonásával alakítja. A jeles napokra való készülődés természetes számára.
- A szülők bevonásával történő készülődéssel a szülők ismereteit is bővíti.
- Az óvónő törekedjen az élővilág sokoldalú megismertetésére, védelmére.
- Az óvónő minden időben használja ki a tapasztalatszerzési lehetőségeket. Segítse, hogy a gyermekek maguk fedezhessék fel környezetük tárgyait, jelenségeit.
- A tapasztalatszerzés lehetőségei: az alkalmi és folyamatos megfigyelések, gyűjtés, kísérletezés

- A természetsarkot az évszaknak megfelelően, a jeles napokhoz kapcsolódóan rendezzék be.
- Biztosítsa a gyerekek számára a környező világ sokoldalú megismerését.
- Segítse elő, hogy a gyerek maga fedezhesse fel környezetének jelenségeit, tárgyait, a természet szépségeit.
- Tapasztalatszerző séták és kirándulások során tegye lehetővé az alkalmi és folyamatos megfigyelést, gyűjtőmunkát.
- Ébressze fel és elégítse ki a gyermekek érdeklődését, kíváncsiságát, így biztosítva a szükséges ismeret és élményanyagot.
- Megismerő tapasztalásokon keresztül és szimulációs játékokban mélyítse, rögzítse a gyermekek tapasztalati és élményanyagát.
- Teremtsen, olyan helyzeteket melyekben a gyermeknek alkalma nyílik különböző szempontok felfedezésére többféle megoldás közötti választásra (ennek során fejlődik gondolkodási képessége).
- Támaszkodjanak a gyermek, otthonról hozott ismeret- és élményanyagára is.
- Az óvónő ismertesse meg a környezetvédelem alapvető szabályait.
- Tegye lehetővé a környező világ megismerése során, hogy a gyerekek matematikai jellegű tapasztalatokhoz jussanak.
- Keltse fel a gyerekek érdeklődését, önálló problémamegoldás iránti igényét.
- Segítse elő, hogy a gyermek megértse az azonosságok, különbségek, összefüggések felismerését, állítások, kérdések, utasítások megértését. Rész- egész fogalmának tudatosítása
- Segítse a gyermek verbális kifejezőképességének fejlődését.
- Az óvónő motiválja a gyermek helyes ítézőképességének kialakulását.

Várható eredmény óvodáskor végére

- Tudják a szüleik nevét, foglalkozását,
- Ismeretei vannak az elemi közlekedési szabályokról
- ismerik a környezetükben lévő néhány intézményt (bölcsőde, iskola, orvosi rendelő, posta, stb.) rendeltetését,
- felismernek néhány feltűnő összefüggést a tárgyak és a jelenségek között,
- a testséma fejlettségük megfelelő,

- képessé válnak arra, hogy az óvónők kérdéseit, gondolatát megértsék, kövessék.
- kialakul az igényük a környezetük szépítésére, óvására,
- megerősödik pozitív érzelmi viszonylásuk, környezetük iránt,
- felismerik, megnevezik a napszakokat, a hét napjait, a hónapokat,
- különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik jellemző tulajdonságaikat,
- ismernek néhány népszokást, néphagyományt,
- ismerik a színeket, azok árnyalatait,
- felismerik a közlekedési eszközöket, ismerik azok fontosságát, szerepét,
- a környezetükben előforduló növényeket felismerik, meg tudják nevezni,
- tudatosodik benne az energiatakarékosság fontossága,
- az iskolai tanuláshoz szükséges ismereteik széleskörűvé válnak.

Mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyok felfedezése

Cél: A gyermekek egyéni érdeklődésük, képességük szerint, a környezet megismerése során, szerezzon matematikai tartalmú tapasztalatokat.

Feladatok:

- néphagyomány őrzés és a környezet mennyiségi viszonyainak összefüggéseinek felfedeztetése
- kognitív képességek fejlesztése, tapasztalatok feldolgozása,

Néphagyomány őrzés és a környezet mennyiségi viszonya

- Összehasonlítunk és szétválogatunk halmazokat, egy-egy kiemelt tulajdonság szerint, mindig az adott hagyományhoz kapcsolódva (Gál napján: kicsi és nagy hal, Levélhullató nap: széles és keskeny levél, szüreten: piros és sárgaalma);
- Sorozatokat alkotunk, ritmikus sordíszeket készítünk (Katalin napi termésfűzér).
- Összemérünk mennyiségeket, tárgyakat, hosszúságuk, tömegük, űrtartalmuk szerint
- Különböző geometriai formákat és testeket hasonlítunk össze (terepasztal készítése).
- Tájékozódunk időben és térben (népi gyermekjátékok).
- Írányokat különböztetünk meg (kirándulások).

-Számlálunk 10-ig, párosítunk, megértik az ugyanannyi, több kevesebb fogalmát (szüret, befőzés stb.)

Az óvónő feladatai

- Az óvónő építsen a gyermek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére és az önálló problémamegoldás iránti igényére.
- Teremtsen kedvező helyzeteket a tapasztalatszerzésre, élmények gyűjtésére.
- Fejlessze egyéni megismerő vágyaikat, problémalátásukat, problémamegoldó képességüket.
- Minden gyermeket egyéni képességei szerint fejlesszen.
- Építsen a játékban és a különböző tevékenységi formákban fellelhető matematikai ismeretek megláttatására.

Várható eredmények óvodáskor végére

- Matematikai jellegű helyzetről, problémáról képesek megfogalmazni egyszerű állításokat, egymás állításainak igazságát megítélik, megbeszélik, esetenként javítják saját tévedéseiket,
- képesek jól ismert tulajdonságok szerint válogatás folytatására, sorba rendezés kiegészítésére, saját szempontú válogatás, sorba rendezés végzésére,
- összehasonlításait szóban is kifejezik és mások állítását megítélik,
- értik és helyesen használják a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban összehasonlítást kifejező szavakat (hosszabb - rövidebb, több - kevesebb, stb.),
- elő tudnak állítani különféle elemekből különféle elrendezéssel, bontással ugyanannyit, többet, kevesebbet,
- a tükörrel való tevékenységük tapasztalat és élményszerzésre szolgál,
- a térben való tájékozódásban elérhető a jobbra-balra irányok és állások megkülönböztetése, értik és követni tudják az irányokat, aktív szókincsükbe beépült a névutók helyes használata
- képesek megkülönböztetni a különböző formákat, térben és síkban
- halmazok becsléssel történő megítélése
- képesek számlálni a 10-es számkörben,

- képesek különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni,
- képessé válnak az óvónő kérdését, gondolatát követni.
- képesek matematikai megfogalmazásokra, összefüggések felismerésére
- önmagukhoz képes fejlődést értek el összehasonlítás- megkülönböztetés, következtetés, analízis, szintézis, számfogalom, téri időbeli viszonyok, szimmetria terén

10.7. Munka jellegű tevékenységek

„Segíts, hogy magam csinálhassam”

Cél: Örömmel és szívesen vállalt, cselekvő tapasztalással párosuló aktív tevékenységgé váljon.

Feladatok:

- gyermeki munkafajtákon keresztül kialakítani a munkához való pozitív viszonyulást, hozzáállást, képességeket, készségeket fejleszteni, gazdagítani a személyiséget
- a tevékenységek során olyan szokások, készségek alakuljanak ki, amelyek befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát és az őket körülvevő környezet viszonyát.

A munka jellegű tevékenységek alkalmassá teszik a gyermeket, hogy megbecsülje saját és mások munkáját. Fejlődik akarata, kitartása, felelősségtudata.

A néphagyományörző, környezet szépítő tevékenységek során a gyerekek tapasztalatokat, jártasságot szereznek.

A közösen végzett munka, erősíti a baráti kapcsolatok alakulását, az egymást segítő magatartást. Az érzelmi hatások révén feladattudata, önértékelése, önbizalma, önmegbecsülése, mások megbecsülése erősödik.

A gyermekek munkajellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki.

Érezzék meg, hogy a munka nem kényszer, de szükségletekből fakad. Elsődlegesen az önmagukért végzett munkákkal ismerkedjenek meg, majd a közösség érdekeit szolgálókkal.

Törekedjünk arra, hogy tevékenységünk, a mi munkánk minta értékű legyen a gyerekek számára. Értékelésünk mindig buzdító, megerősítő legyen, hogy a gyermekben pozitív viszonyt alakítsunk ki a munka iránt.

Munka jellegű tevékenységek az óvodában

1. Önmagukért végzett munkák

A gyermek a saját személyével kapcsolatos egészségmegőrző feladatokkal, annak sorrendjével a felnőtt segítségével ismerkedik meg. Így a testápolás, öltözködés, ruhájuk, saját környezetük rendbetétele, ágyhordás, szék pakolás, kulturált étkezés, igényesség önmagukkal szemben.

Az önmagukért végzett munkából alakul ki a közösségért, másokért végzett munka.

2. Közösségért végzett munkák

- naposi munka,
- mindennapi élettel kapcsolatos munkák,
- környezettel kapcsolatos munkák.

A naposi munkát a gyerekek fejlettségétől függően vezetjük be. Az önkéntesség dominál. A naposi munka nemcsak az ebédeléssel kapcsolatos feladatokra korlátozódik, hanem a csoport életével kapcsolatos más tevékenységekre is.

3. Környezettel kapcsolatos munkák

Az óvoda környezetének rendbetartása minden évszakban fontos feladat. Ezt a munkát évszaksos, állandó lebontásban tervezzük.

Ősszel: levél gereblyezés, komposztálás, zöldségfélék, gyümölcsök betakarítása, termésekből barkácsolás.

Télen: madáretetés, hó eltakarítás,

Tavasszal: veteményes-, virágos- és gyógynövényes kert ápolása, gondozása, szemétgyűjtési alkalmak, óvoda környezetének tisztántartása, cserepes virágok ültetése, határszemplélés.

Nyáron: fű- viráglocsolás, gereblyezés, gyomlálás, érett gyümölcsök leszedése, befőzése, növényzet védelme, gondozása, határban gabonafélék gyűjtése.

4. Állandó munkavégzések

Csoportszobában játékok rakodása, székek, ágyak hordása, öltözők, udvarrészek tisztántartása, játékjavítás, növények, csoport kedvenc gondozása (ha van), mosdók tisztántartása.

5. Ünnepekhez kapcsolódó munkák

Ajándékkészítés, süteménysütés, gyümölcstálak készítése, mesedramatizálásához kellékek készítése, terem díszítése.

Az óvónő feladatai

- Az óvónő munkához való viszonyában példát mutat a gyerekeknek, szülőknek, kollégáknak (igényesség, jókedv, szervezetség, stb.).
- Figyelembe veszi a gyermek fejlettségi szintjét, teherbírását. A gyermek próbálkozásaira épít, de segíti a pozitív eredmény létrejöttét.
- A gyermekek saját személyük és a csoport érdekében maguk végezhesenek el minden olyan munkát, amely az óvodai élet megismerését szolgálják (tízórai elkészítése, gyümölcs tisztítás, szalvéta hajtogatása, stb.).
- Az állandóság, folyamatosság erősítse meg a gyermekekben a munka szükségességének, nélkülözhetetlenségének érzését. A munka a napi tevékenységek természetes részét alkossa.
- Konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelés
- Egymás és felnőttek munkájának megbecsülése, értékelése

Várható eredmény óvodáskor végére

- megfelelő igényszint alakul ki önmagukkal, környezetükkel szemben.
- igénylik a szépet, s tesznek is azért,
- megtanulják tisztelni a munkát, érzik annak szükségességét,
- önállóvá válnak, a rájuk bízott feladatokat szívesen végzik,
- megtanulják a legszükségesebb eszközök, szerszámok használatát,
- minden olyan területen segítenek, ahol szükségét érzik.
- elvégzi a saját önkiszolgálásával kapcsolatos teendőket,
- a naposok terítenek, leszedik az asztalt, összesöprik a morzsát,

- segítenek a tevékenységekhez szükséges eszközök kiosztásában, részt vesznek a csoportszoba átrendezésében, díszítésében,
- részt vesznek a játékjavításban, babaruhamosásban, babaszoba-, konyha nagytakarításában,
- növényeket, kis állatokat gondozzák
- a megbízatásokat önként és pontosan teljesítik,
- részt vesznek tavaszi-, őszi kerti munkában

10.8. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

A tanulás és az értelmi nevelés színtere az óvodai élet minden mozzanata. Programunk szellemiségétől távol áll minden kényszerítő megoldás.

A tanulás a nevelési célok érdekében spontán és szervezett tevékenység, mely magába foglalja a kisgyermek kognitív, kommunikációs és cselekvési képességeinek, magatartásának, tanulás iránti vágyának fejlesztését. A tanulás célja nem csak az ismeretek bővítése, hanem a képességek fejlesztése.

Az óvodában játékba integrált szervezett tanulási tevékenységről beszélünk, mely jelentős részben utazásos, spontán tevékenység, amely az egész személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.

Az egész nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimultán környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett, komplex módon megszervezett tevékenységi formákban, személyre szabott pozitív értékeléssel biztosítja a gyermekek érdeklődésének felkeltését és fenntartását.

Óvodáskorban a játék és a tanulás teljes mértékben összefonódik. Játék közben észrevétlenül, örömmel és önként tanulnak. Közben fejlődnek a képességeik, bővülnek és rendeződnek tapasztalataik, gazdagodik a személyiségük.

A megszerzett tudás eredményeként az óvodában eltöltött 3 ill. 4 év alatt -- és egyéni éréjük következményeként -- a gyerekek elindulnak az érzelmileg motivált cselekvő gondolkodási szintről a fogalmi gondolkodás kialakulásának útján, s megalapozódnak az iskolakezdéshez szükséges kompetenciák.

A valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg és cselekvésen keresztül sajátít el. Ennek érdekében fontos, hogy minél több tapasztalathoz jusson, élményeket élhessen át, és természetes kíváncsiságát kielégíthesse. Az óvodapedagógusnak az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzéséhez kell hozzásegítenie a gyermekeket. Megteremti annak lehetőségét, hogy a gyermek a játékon, a (nép) művészeteken, az alkotó munkán, saját tevékenységén keresztül szerezhessen meg azokat az élményeket, amelyek megnyitják, és ébren tartják benne a vágyat a környező világ megismerésére, a tanulás örömének átélésére. Az óvodai élet során a tanulás a gyermeki tevékenység észrevétlen velejárója. **A "valamit megtanulás" a gyerek részéről spontán folyamat, a "valamit megtanítás" az óvónő részéről tudatos, célszerű tevékenység, a tanulási képességek megalapozása.**

A szociális és intellektuális tanulási képességek fejlődését az óvoda felerősíti. Ennek elsődleges színtere a játék, valamint az óvoda valamennyi tevékenységi formája. Ehhez társulnak a szervezett tanulási lehetőségek, az óvónő által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés.

A gyermeki tanulás az óvodai élet összetett tevékenységrendszerében jön létre.

Programunk a hagyományos tevékenységformákat a hagyományőrzéssel és a környezet megismerésével, védelmével gazdagítja.

A tanulás előforduló formái

- játékos, cselekvésbe ágyazott tanulás
- utánzásos minta - és modellkövetéses magatartás és viselkedés tanulás, szokások alakítása
- gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- gyakorlati problémamegoldás
- gyakorlás
- spontán játékos tapasztalatszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés

A szervezett tanulás munkaformái

- Mozgás
- Verselés, mesélés
- Külső világ tevékeny megismerése, matematikai tartalmú tapasztalatszerzések
- Ének zene, énekes játék, gyermektánc

- Vizuális technikák, rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Cél: A gyermekek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére, az óvodai és az óvodán kívül szerzett tapasztalataikra építeni. Játékosan irányítani a megismerést, a tudásgyarapítást.

A szervezett tanulás időtartamát az érdeklődés, az életkor határozza meg.

A játékból kiinduló óvónői kezdeményezések, mikrocsoportos, egyéni és csoportos tevékenységek a befogadás és összeszoktatás után kezdődnek:

Kiscsoport: November 01-től

Középsőcsoport: Október 01-től / szept. 01-től ismétlések/

Nagycsoport: Szeptember 15-től / szept. 01-től ismétlések/

Óvónő feladata

- biztosítson az ismeret- és tapasztalatszerzésre lehetőséget a nap folyamán
- megismerő, tapasztalatszerző, fejlesztő tevékenységét komplexen, projekt módszer alkalmazva valósítsa meg
- alakítsa ki az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartást és viselkedéstanulást,
- építsen a spontán játékos tapasztalatszerzésre, és szervezzen a szabadban minél több megismerési szituációt,
- alakítsa ki a gyerek feladattudatát,
- biztosítsa a tanulás képességfejlesztő hatásának érvényesülését,
- biztosítsa a pozitív megerősítést, egyénileg dicsérjen
- használja az egész életen áttartó tanuláshoz nélkülözhetetlen képességek és készségek és kompetenciák fejlesztését szolgáló programcsomagok elemeit,
- értékeljen differenciáltan,
- elégítse ki a gyerek tevékenységvágyát,
- tervszerűen, tudatosan dolgozza fel az ismereteket,
- biztosítsa az óvónő a változatos tevékenységet, melynek során ismereteket szerezhetnek természeti, társadalmi környezetükről,
- fordítson gondot a már elsajátított ismeretek, jártasságok, készségek állandó gyakorlására illetve az új ismeretekbe való beépítésére,

- rendszerezze és bővítse a gyermek spontán szerzett tapasztalatait, a gyermeki kérdésekre válaszoljon,
- fejlessze a gyerek értelmi képességeit:
- elégítse ki a gyerek megismerési vágyát, kíváncsiságát, sokoldalú érdeklődését,
- teremtsen olyan szituációkat, amelyekben a gyermek megismerheti a felfedezés, rácsodálkozás a kutatás örömeit,
- fejlessze a gyerek kitartását, önállóságának, figyelmének pontosságát,
- A módszerek megválasztását a gyerekek életkori sajátosságaihoz, érzelmi állapotukhoz, érdeklődésükhöz és kíváncsiságukhoz kell igazítani.
- A játékosság, a tevékenykedtetés, tapasztalatszerzés kapja a fő szerepet a módszerekben.
- A gyermekek kapjanak sok buzdítást, dicséretet, megerősítést munkájukhoz, a reális önértékelést megtartva.
- Az óvónő törekedjen arra, hogy mindegyik gyerek minden nap kapjon valamilyen pozitív megerősítést.
- Alkalmazza a jutalmazás sokféle lehetőségét, simítást, gesztust, mimikát, szóbeli közlést, testközelséget.
- A 6 éves koruk után óvodában maradók tehetség gondozása, sikeres iskolai felkészítése

11. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSÉNEK SEGÍTÉSE

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében legmeghatározóbb a gyermekek egyénre szabott fejlesztésének és fejlődésének biztosítása. Minden gyermek esetében fontos a leghatékosabb módszertani lehetőségek és differenciált fejlődési útmutatók megismerése, ezek hasznosítása a közös fejlesztőmunka során. Ehhez elengedhetetlen az óvodaigazgató, az óvónők, a pedagógiai szakszolgálat/gyermekorvos, védőnő, fejlesztő szakemberek szoros együttműködése, hogy egyénre szabott optimális fejlesztési területeket és módszereket tudjanak meghatározni.

Igyekszünk úgy összeállítani a csoportokat, hogy arányosan forduljanak elő bennük kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, de legtöbb esetben nevelési év közben kapnak státuszt, így előfordulnak aránytalanságok. Mivel évről évre egyre több a kiemelt figyelmet igénylő gyermek, óvodapedagógusaink és dajkáink is egyre nagyobb kihívások elé kerülnek, igyekszünk szakmailag, módszertanilag és érzelmileg is támogatni azokat a kolléganőket, akikre a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása miatt, többletfeladatok hárulnak.

Ahogy a Pedagógiai Program mottója is kifejezi, minden gyermek más, egyéni, egyedi megismételhetetlen csoda, mindegyikük megérdemli lehetőségeinkhez képest a legnagyobb odafigyelést, megérdemlik, hogy képességeikhez és háttérükhöz képest a legteljesebben kibontakozhasson személyiségük, fejlődjenek képességeik, a legteljesebb felkészítést kapják a sikeres iskolakezdéshez.

Fenntartónk törekszik arra, hogy pedagógusaink további képezéseket szerezzenek olyan területeken, ami segíti a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását, így intézményünk pedagógusai között van:

- fejlesztőpedagógus,
- gyógyypedagógus,
- TSMT terapeuta,

illetve az OH által képzett pedagógus, aki a cukorbeteg gyermekeket adott esetben jogosult ellátni.

Az nkt. 4. § szerint:

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

1. sajátos nevelési igényű gyermek
2. beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
3. kiemelten tehetséges gyermek

b, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

c, tartós gyógykezelés alatt álló gyermek,

11.1. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek

1. Sajátos Nevelési Igényű gyermek

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartászavarral) küzd.

Intézményünk fogad SNI gyermekeket, az alapító okiratban meghatározottak szerint.

Az integráció az inkluzív pedagógia azon része, amely a többségtől bármilyen szempontból eltérő egyének elfogadását és a többséggel történő együttélését, együttnevelését jelenti.

Nevelési alapelveink

- Óvodapedagógusaink a legjobb szakmai és módszertani tudásukat adják a differenciált, egyéni fejlesztések biztosítása érdekében.
- Biztosítjuk mindazokat a feltételeket, melyek nélkülözhetetlenek a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai neveléséhez, az egyénre szabott fejlődési tempó érvényesítéséhez, az egyéni képességek differenciáltabb megítéléséhez.

- Megteremtjük az elfogadó magatartásra épülő, szeretetteljes, toleráns környezet feltételeit, az óvodáskorú gyermek számára oly fontos érzelmi biztonságot.
- Az egyéni fejlődés figyelembevételével megszervezzük minden kisgyermek számára, az önmagához képest történő fejlődés lehetőségét.
- Törekszünk arra, hogy pedagógiai munkánkban a reánk bízott gyermekek érdekének érvényesítése „mindenek felett” megvalósuljon.

Az óvodapedagógus feladatai a sajátos nevelési igényű gyermekek integrációja esetén

- Ismerje és alkalmazza az Oktatási Hivatal oldalán megtalálható irányelveket, a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai neveléséhez
- Biztosítsa a gyermek egyéni képességeinek kibontakozását, személyiségfejlődését.
- Alakítsa ki az érzelmi biztonságra épülő, derűs és szeretetteljes légkört.
- Értelmezze a szakértői bizottság által kiállított szakértői véleményt a gyógypedagógus kollegákkal, és biztosítsa a közös fejlesztési területek és módszerek kijelölését, folyamatos kooperatív fejlesztőmunkát.
- Az az óvónő, akinek a csoportjába SNI gyermek jár, 3 havonta egyéni fejlesztési tervet ír, az adott gyermek fejlődési naplójába.
- Érvényesítse a különleges, egyéni bánásmódot, az egyénre szabott fejlődési tempó biztosítása mellett, valósítsa meg a sajátos feltételekkel rendelkező különleges neveléshez való jogot.
- Alkalmazza az inkluzív pedagógiai módszereket a csoport nevelésében, teremtsen lehetőséget az együtt nevelkedésre.
- Járuljon hozzá a pozitív és befogadó környezet feltételeinek megteremtéséhez, nyújtson modellkövető magatartást a kollegákkal, a szülőkkel és a gyermekekkel.
- Tájékoztassa a közösséget a szülőkkel és csoporttársakkal történő megbeszélés során a sajátos nevelési igényű gyermek elfogadására vonatkozó lehetőségekről.
- Konzultáljon rendszeresen az utazó gyógypedagógussal, folyamatos tartson kapcsolatot a gyermek fejlődése érdekében, egyeztessen a közösen kijelölt célok és elért eredményekről, alkalmazza a szükséges korrekciókat.
- Végezzem kutatómunkát a csoporton belüli sajátos nevelési igényű gyermek problémakörével kapcsolatban, a még hatékonyabb pedagógiai munka érdekében.

- Nyújtson segítséget a kisgyermek szülei számára gyermekük másságának elfogadásában, iránymutatás az otthoni fejlesztéshez.
- Csökkentse a sajátos nevelési igényből eredő hátrányt, teremtsen meg a pedagógiai célú habilitáció (képességfejlesztés, az elvesztett képességek pótlása) és rehabilitáció (a megmaradt képességek fejlesztése) lehetőségeit
- A fenntartó és az igazgató, biztosítsa a speciális szakellátást.

2. Beilleszkedési Tanulási Magatartási Nehézséggel küzdő gyermek

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítva jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati akadályokkal, a tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Az ilyen jellegű akadályokkal küzdő óvodáskorú gyermek játéktevékenysége tükröt tart az otthoni környezet diszfunkcionális működésére. Mindezen a tényezők nagymértékben eredményezik a gyermeki viselkedés másságát, devianciáját. A kisgyermek sérült pszichés állapota kiváltó tényezőként lehet jelen, de súlyos következményként is szerepelhet tanulási zavar formájában.

Tünetcsoportok:

- figyelem koncentrációs zavarok (könnyen elterelhető, ingadozó figyelem)
- viselkedési devianciák (hiperaktivitás, kényszermozgások, agresszivitás)
- térészlelési-és térorientációs problémák (testséma- és testkép zavarai, iránytévesztések)
- nyelvi fejlettség és- beszédproduktum zavarai (artikulációs- és beszédképzési nehézségek)

Nevelési alapelveink

- A gyermekek komplex fejlesztése érdekében figyelemmel kísérjük az érzelmi, értelmi, akarat, szociális és mozgásfejlettségi mutatókat.
- Biztosítjuk az empátikus, befogadó környezet pozitív személyiségfejlesztő hatásait, a társak modellnyújtó viselkedését, segítjük a „mátság” elfogadását.

- Szükség esetén megteremtjük a speciális szakemberekkel történő kapcsolatfelvétel és kapcsolattartás lehetőségeit, a pedagógiai titoktartást minden gyermek esetében érvényesítjük.
- Lehetőséget nyújtunk a játék sokrétű személyiségfejlesztő és- terápiás hatásának kihasználására, a viselkedési devianciák csökkentése érdekében.
- Pozitív értékeléssel törekszünk a helyes viselkedési szokások erősítésére, az egyéni bánásmód érvényesítésére.
- Felmenő rendszerrel igyekszünk biztosítani a gyermekek számára az óvodapedagógusok személyi állandóságát.

Az óvodapedagógus feladatai

- Ismerje és alkalmazza az Oktatási Hivatal oldalán található, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel (BTMN) küzdő gyermekeket, tanulókat az óvodai és iskolai nevelésük-oktatásuk során megillető különleges bánásmódhoz; a fejlesztő pedagógiai ellátás gyógypedagógiai tartalmaira; a pedagógiai segítség céljaira, feladataira és módszereire; valamint a BTMN tanulói jogokhoz kapcsolódó joghasználatra vonatkozó alapelveket.
- Ismerje fel a gyermek problémáját, szükség szerint vegye fel a kapcsolatot speciális szakemberrel.
- Fogadtassa el a „másságot” a gyermekek, szülők és dolgozók körében
- Emelje ki a gyermek pozitív megnyilvánulásait konkrét dicsérrettel, buzdítással, reális értékeléssel.
- Törekedjen a szülőkkel történő folyamatos kapcsolattartásra, közös konzultációk alkalmával szakszerű tanácsadásra, családlátogatásra, fogadóórák lehetőségének biztosítására.
- Vegye figyelembe a gyermekek speciális igényeit, a minél teljesebb közösségbe történő beilleszkedés lehetőségeinek megteremtésével.
- Alakítson ki olyan szeretetteljes légkör, melyben a gyermekek érzelmi biztonságban élnek.
- Segítse elő társas kapcsolatainak alakulását, a csoporttársakkal történő elfogadtatását, biztosítson elfogadó és következetes nevelést.
- Biztosítsa a feltételeket az eltérő részképesség fejlődésű gyermekek szakellátására vonatkozóan, a tanulási zavar kialakulásának megelőzésében, egyéni hátrányok csökkentésében, korrekciójában.

- Teremtsen széleskörű mozgáslehetőséget, kellően motivált, tevékeny légkört a prevenció érdekében.
- Az az óvónő, akinek a csoportjába BTM-N gyermek jár, 3 havonta egyéni fejlesztési tervet ír, az adott gyermek fejlődési naplójába.

3. Kiemelten Tehetséges Gyermekek

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlagon felüli, speciális képességek birtokában, magas fokú kreativitással rendelkezik és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

A tehetséges gyermek időben történő észrevétele és felismerése nagyon fontos tényező óvodai nevelésünkben. Minél hamarabb észleljük a kiemelkedő adottságokat, képességeket, annál többet tehetünk a kibontakoztatásért.

Vannak olyan gyermekek, akik kevesebb energia befektetésével, sokkal gyorsabb tempóban haladnak és messzebbre jutnak el bizonyos területeken, mint kortársaik. Velezületett adottságaik és a pozitív, inspiráló környezeti hatások eredményeként, valamely képesség területén kiemelkedő teljesítményre képesek. Úgy is hívhatjuk őket: „tehetség ígéretek”. Szenvedélyes érdeklődést mutatnak egy meghatározott terület iránt, rendkívüli kitartással és meglepő pontossággal foglalkoznak egy adott dologgal.

Intézményünkben a tehetség ígéretek a kézműveskedés, a hangszertanulás és zenei nevelés területein van lehetőségünk mikrocsoportos tevékenységekben, heti 2x1 alkalommal tevékenykedtetni. Minden csoportban megtalálható a citera, a 2 nagyobb csoportban a tündérdob is, így a tehetség ígéreteknek a nap folyamán bármikor lehetőségük van ezeken a hangszereken kedvük szerint játszani.

Nevelési alapelveink

- Differenciált ismeretadás, egyéni teljesítménytől függő feladatnyújtás biztosítása a tehetséges gyermek önmagához mért fejlődése érdekében.
- A gyermeki kipróbálás lehetőségeinek megteremtése, önálló gondolatokhoz és saját döntéshozatalhoz szükséges kreatív, támogató környezet biztosítása.

- Játékosság és gyermekközpontú szemlélet érvényesítése a gyermek kíváncsiságának, megismerési vágyának sokoldalú kielégítésére.
- A legjobb tudása szerinti tehetséggondozó fejlesztőmunka lehetőségeinek és tárgyi feltételeinek megteremtése, minden óvodapedagógusra vonatkozóan.

Az óvodapedagógus feladatai

- Vegye észre a kisgyermek átlagostól eltérő, különleges képességeit, tehetségre utaló jegyeit, tegyen meg mindent teljesítményének kibontakoztatása érdekében.
- Elégítse ki a gyermek fokozott érdeklődését, változatos tevékenységek felkínálásával, saját képességeinek és határainak megismerése érdekében.
- Teremtsen ingerekben gazdag környezet, széleskörű lehetőségek felkínálásával a gyermek teljesítményének növelésére, intenzív fejlesztésre.
- Biztosítson differenciált, egyéni teljesítményre épülő feladatnyújtást a képességeknek megfelelően, tudatos felkészültséget és fejlesztőmunkát a tehetség gondozása érdekében.
- Tájékoztassa a tehetséges gyermek szüleit a közös fejlesztőmunka érdekében.
- Biztosítson kiegyensúlyozott, elfogadó és kellően motivált légkört a tehetség kibontakoztatására.
- Kísérje figyelemmel az önálló döntések és a gyermeki gondolatok megszületését, kínáljon fel különféle megoldási lehetőségeket a választási lehetőségek biztosításával.
- A tehetséges gyermekeknek jellemzően van egy gyengébb oldaluk is, az óvónő igyekezzon ezen a területen felzárkózási lehetőséget biztosítani.
- Az óvónő szükség esetén vegye fel tehetségpontokkal a kapcsolatot, ahonnan az adott gyermekre vonatkozóan, több lehetőség biztosítására van mód, az adott tehetségterület érintően.

A kiemelkedő képességgel rendelkező gyermekeink tehetséggondozása számunkra úgy is megjelenik, hogy sokszínű tevékenységi formában biztosítjuk a gyermekek számára az egyéni megmérettetés lehetőségét.

Sport-és mozgásos versenyeken, versmondó találkozókra és rajz versenyeken történő aktív részvételre kínálunk lehetőséget, melyekkel alkalmat teremtünk a pozitív megerősítésre, az önbizalom növelésére és nem utolsósorban a kudarcűrő képesség fejlesztésére is.

11.2. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek

A gyermekvédelmi törvény értelmében, hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- *a szülő, a családba fogadó gyám iskolai végzettsége alacsony, legfeljebb alapfokú végzettség,*
- *a szülő, gyám alacsony foglalkoztatottsága,*
- *az elégtelen lakáskörülmények.*

Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében a fenti három körülmény közül legalább kettő fennáll.

A gyermekvédelmi ellátásban és a HH, HHH státuszban lévő gyermekek névsorát, minden nevelési év elején, a település jegyzője megküldi, az óvoda igazgatójának.

Nevelési alapelveink

- A család tiszteletben tartása, tapintatos és személyre szóló kapcsolat kialakítása, közös együttműködés biztosítása.
- Differenciált bánásmód érvényesítése minden nevelési területen, óvodai tevékenység rendszerünk komplex egységében.
- Gyermekközpontú és családorientált szemlélet kialakítása, az egyenlő bánásmód és esélyegyenlőség érvényesítése.
- Játéktevékenység terápiás hatásainak, minden időben és helyzetben felhasználható képességfejlesztő hatásainak érvényesítése.
- Rugalmasan kialakított folyamatos napirendünkkel, a gyermeki tevékenységek egyéni tempójának és-teljesítőképességének biztosítása.
- Óvodai életünk megszervezésénél maximálisan figyelembe vesszük a gyermeki jogokat, a gyermekek aktuális szükségleteit.

Az óvodapedagógus feladatai

- Biztosítsa a gyermekek harmonikus személyiségfejlődését, differenciáló módszerek és- egyéni bánásmód alkalmazásával.

- Biztosítson a hátrányos helyzetű gyermek egyéni képességeihez és érési folyamatához igazodó, speciális fejlesztést. Dolgozzon ki fejlesztési tervet, a gyermek felzárkóztatására az életkorának megfelelő eszközök segítségével.
- Tartson folyamatosan kapcsolatot, törekedjen az információ cserére a gyermekvédelmi felelőssel, és az óvodán kívüli szervezetekkel, szakszolgálatokkal.
- Kísérje figyelemmel a gyermek, ismerje meg a körülményeit, szociális hátterét.
- Biztosítson komplex pedagógiai ellátást a szociális hátrányok kompenzálására, a gyermekek esélyegyenlőségének megvalósítására.
- Tanúsítson a szülőkkel szemben kölcsönös tiszteleten alapuló, elfogadó és segítő kezet nyújtó magatartásformát, kulturális igény szintjüknek növelésére.
- Segítse a hátrányos helyzetű gyermekek beilleszkedését, emberi méltóságának és jogainak biztosítását.
- Az az óvónő, akinek a csoportjába HH vagy HHH gyermek jár, 3 havonta egyéni fejlesztési tervet ír, az adott gyermek fejlődési naplójába.

11.2.1. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

Gyermekevédelmi jelzőrendszeri háló tagjaként, törvény által szabályozott és fontos, feladatunk, hogy kiemelt hangsúllyal kezeljük a rászoruló családok és gyermekek megsegítését, a gyermeki jogok tiszteletben tartását és a prevenció folyamatának biztosítását.

Az óvodánkban elérhető külön szolgáltatásokat, melyeket adott esetben egy gyermekevédelmi státuszban lévő gyermek szülője nem tud megfizetni, az adott szakemberrel egyeztetve, elérhetővé tesszük az adott gyermek számára, így biztosítva az esélyegyenlőségét.

A Magyar Vöröskeresztrel, egyéni támogatókkal és a gyermekevédelmi szervekkel, védőnővel kialakított jó kapcsolat eredményeként, a gyermekevédelmi kedvezményre jogosult gyermekek időről időre kapnak ruhacsomagokat, játékokat, tisztasági felszereléseket, adott esetben iskolatáskát.

Az 1997. évi XXXI. törvény szerint, biztosítjuk számukra az ingyenes étkezést.

2023 -tól, decemberben minden évben szárazélelmiszert, ruhát és játékot gyűjtünk az intézményünkbe járó rászoruló családoknak.

11.2.2. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az óvodánk a pedagógiai program megvalósítása során kiemelt figyelmet fordít az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkóztatás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre.

Ezek az intézkedések visszaköszönnek a teljes óvodai ellátásban, az óvodaképben megfogalmazott elvek szerint, különösen kiemelve:

- Óvodánkban tilos a jogellenes elkülönítés minden formája.
- Az egyenlő bánásmód követelménye érvényesüljön:
  - Az óvodai nevelésbe történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározásakor
  - A felvételi kérelmek elbírálásánál.
  - Az óvodai szabályrendszer megállapítása és a követelménytámasztás során.
  - A teljesítmények értékelésénél.
  - Az óvodai neveléshez kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során.
  - A különböző juttatásokhoz való hozzáférés során.
  - Az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során.

11.3. Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek

Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló: az a gyermek, tanuló, akinek egészségügyi ellátása az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 89. §-a szerinti általános járóbeteg-szakellátásban vagy az Eütv. 91. §-a szerinti általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos véleménye alapján az adott nevelési évben, a harminchat nevelési napot, várhatóan meghaladja, és emiatt az óvodai nevelésben a 8. § (2) bekezdése szerinti formában nem tud részt venni.

A köznevelési törvény, 2021-től emelte a „tartós gyógykezelés alatt álló gyermek” státuszát, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek kategóriájába.

Feladatunk, hogy a tartós gyógykezelés alatt álló gyermeket, aki óvodai jogviszonyban van, segítsük a fejlődésben, a szülővel egyeztetve, akár online küldjünk neki/szüleinek, játékötleket, pedagógiai tartalmakat. Különösen fontos ez nagycsoportos korban, hogy az iskolára való felkészítés sikeres legyen, ha lehetőség van rá, biztosítjuk neki az óvodalátogatást. Fontos, hogy az elhúzódó gyógykezelés ne eredményezze automatikusan a további egy év óvodai nevelést, de természetesen, ha a gyermek orvosával, és szülőjével konzultálva úgy ítéljük meg, hogy indokolt a további egy év óvodai nevelés, a szülőnek lehetősége van az, OH honlapján kérvényezni azt, adott év január 18-ig.

Cukorbeteg gyermekek ellátása

A köznevelési törvény 62.§.szerint: „A nevelési-oktatási intézmény igazgatója, a 14 évnél fiatalabb 1-es típusú diabétesszel élő gyermek részére, abban az időtartamban, amikor az óvoda felügyelete alatt áll, az 1-es típusú diabétesszel élő gyermek, tanuló szülőjének, más törvényes képviselőjének kérelmére, a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi intézmények szakmai iránymutatása alapján, speciális ellátást biztosít.”

„Az intézmény igazgatója a pedagógus vagy érettségi végzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatottja számára, előírhatja a vércukorszint szükség szerinti mérését, szükség esetén, orvosi előírás alapján, a szülővel, más törvényes képviselővel, a megadott kapcsolattartási módon egyeztetve, az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulin beadását. A nevelési-oktatási intézmény igazgatója a feladat ellátását:

-olyan pedagógus vagy legalább érettségi végzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személy útján biztosítja, aki a hivatal által szervezett, a feladat ellátásához kapcsolódó ismeretekről szóló szakmai továbbképzésén részt vett, és aki a speciális ellátásban való részvételt vállalja,

-vagy iskolaorvos, védőnő útján biztosítja.

Intézményünkben van olyan pedagógus, aki elvégezte az Oktatási Hivatal képzését, abban az esetben, ha cukorbeteg gyermek kerül intézményünkbe, az adott gyermek szüleivel és kezelőorvosával egyetemben, kidolgozzuk a speciális ellátási eljárásrendet.

Allergiás gyermek

Intézményünkben, a település ételmezési konyhája biztosítja az óvodás gyermekek napi háromszori étkezését, amennyiben a szülő, orvosi igazolást mutat be a gyermek allergiájáról, a konyha biztosítja a speciális étrendet.

Házirendünkben rögzítettük, hogyogyogyorót nem fogyaszthatnak az ide járó gyermekek.

Intézményünkben kijelölt helyen található az EPIPEN injekció, az intézmény minden dolgozója részt vett, a használatával kapcsolatos képzésen, súlyos anafiléxiás sokk esetén el tudjuk látni a gyermeket a mentő érkezéséig. További szabályozások a Házirendben találhatóak.

12. GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

A gyermekvédelem a gyermek testi, szellemi, erkölcsi, anyagi érdekeit előmozdító szociális, jogi, egészségügyi, pedagógiai intézkedések összessége.

- A gyermekek védelmét ellátó szervezetek meghatározott ellátásokkal és intézkedésekkel, segítséget nyújtanak a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez.
- Programunk fontos és kiemelt feladatként kezeli a rászoruló családok és gyermekek megsegítését, a gyermeki jogok tiszteletben tartását és a prevenció folyamatának biztosítását.
- Gyermekvédelmi pedagógiai tevékenységünk kiteljesedik a gyermekekre ható ártalmak kiküszöbölésében, testi-lelki, erkölcsi károsodás elleni védelemben.

A gyermek hátrányos helyzetének és veszélyeztetettségének okait vizsgáló szempontok:

- Környezeti ártalom: italozó, erkölcstelen, bűnöző életmód
- Anyagi jellegű veszélyeztetettség: tartós munkanélküliség
- Egészségügyi okok: epilepszia, lázgörcs, szívműtét, érzékszervi, mozgásszervi rendellenességek
- Megromlott családi kapcsolatok: válás előtti és utáni időszak, rossz házasság
- Nevelési hiányosságok
- Szülő tartós betegsége: nagybeteg családtag, ideg- vagy elmebetegség.

Cél:

- a prevenció,
- a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése,
- a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése,
- segítségnyújtás a veszélyeztetettség megszüntetésében, együttműködés a szakemberekkel,
- felzárkóztatás
- tehetséggondozás biztosítása.

Feladataink:

Enyhíteni, megelőzni, elhárítani, a családi okokból származó, hátrányos tényezőket. Az esélyegyenlőség biztosítása, az előítélet megjelenésének kizárása.

A jó képességű gyermekeknél fejleszteni a gyermekek jó adottságait, és alkalmat adni azok tovább fejlődéséhez.

Tényezők: A család szokásainak megismerésével, családi nevelés tiszteletben tartásával megtalálni családonként a megfelelő módszereket (egyéni bánásmód, szakember segítsége, kapcsolatfelvétel szervekkel, stb.)

Gyermekevédelmi felelős feladata:

- feltérképezi a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos és veszélyeztetett gyermekeket.
- az igazgatóval, óvónőkkel, gyámüggyel, családsegítővel, gyermekjóléti szolgálattal állandó kapcsolatot tart
- kapcsolatot tart a krízis helyzetben lévő családokkal
- részt vesz az éves esetmegbeszéléseken, éves beszámolót készít

Az óvodában a szociális segítő az alábbi tevékenységeket végzi:

- egyéni segítés, tanácsadás;
- csoportban végzett tevékenységek (szociális csoportmunka) – előnyük, hogy egyszerre több gyermeket érnek el, és a prevenció hatékonyabban megvalósítható általuk;
- közösségi tevékenységek – előnyük, hogy e módszerrel is egyszerre több gyermek érhető el, és egyes programokba a szülők is bevonhatók.

A szociális segítő támogatja a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátását is, mivel része az észlelő- és jelzőrendszernek, így rá is vonatkozik a jelzési kötelezettség, amennyiben egy gyermek veszélyeztetettségét tapasztalja.

Észlelő- és jelzőrendszeri tevékenysége:

Érzékenyítés, a veszélyeztetettség tüneteinek korai felismerésében való segítségnyújtás, a jelzés megtételének támogatása. Alkalmanként, szülői értekezleten szemléletformáló

előadást is tarthat. Állandó jelenlétével bizalmi kapcsolatot épít a gyermekek és a szülők felé, mely előkészítheti a későbbi segítségkérést.

A szociális segítő szakmai munkáját támogató munkaformák közé tartoznak az: esetmegbeszélések,

a szupervízió

és az intézményen belüli belső képzések is.

Segítő intézményeink:

1. Kiskunmajsai Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgáltató Intézmény
2. Bács-Kiskun Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat
3. Bács-Kiskun Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Kiskunmajsai Tagintézménye
4. Család és Gyermekjóléti Szolgálat Jászszentlászló
5. Magyar Vöröskereszt Bács-Kiskun Vármegyei Szervezete

Nagyon fontos, hogy a gyermekekkel kapcsolatos nevelési céljaink eléréséhez a szülőt is megnyerjük.

13. A GYERMEK EGYÉNI FEJLŐDÉSÉNEK MÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE

Mérés – értékelés- a gyermekek fejlődésének nyomon követése

A mérés az óvodában azt jelenti, hogy olyan eljárásokat alkalmazunk, amelyek eredményeképpen eljutunk a gyermek képességeinek megismeréséhez.

Mérési, értékelési rendszer elemei

1. Megfigyelés
2. DIFER teszt
3. ÁMV (állapot és mozgás vizsgálat)
4. Egyéni fejlődési napló vezetése

1. Megfigyelés

A játéktevékenységeken keresztül próbáljuk megismerni a ránk bízott gyerekek egyéni sajátosságait, meglévő ismereteiket, érdeklődési körüket, értelmi funkcióikat.

2. DIFER teszt

Középsőcsoportos kor év végén, és nagycsoportos kor év elején végezzük el a hat képességterületet felmérő, szubjektív tesztet, mely mérhető, összehasonlítható (önmagához és csoporttársaihoz) módon ad képet a gyermek képességeiről.

A képességterületek a következők:

- beszédhang hallás,
- írásmozgás koordináció,
- reláció szókincs,
- elemi számolási készség,
- tapasztalati összefüggés megértés,
- tapasztalati következtetés.

Az eredmények segítenek az egyéni fejlesztési tervek elkészítésében (3 havonta a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében.)

Segítenek eldönteni, hogy irányítsuk -e a gyermeket pedagógiai szakszolgálathoz.

Eredménye, mutatója lehet a pedagógus munkájának, így a TÉR rendszerben is felhasználható.

3. Állapot és mozgás vizsgálat

Öt éves kortól minden évben egyszer a mozgásterapeutánk felméri a gyermekek mozgásfejllettségét, az alábbi szempontok alapján:

- Az idegrendszer érettsége,
- Mozgás vizsgálat,
- Testvázlat, térbeli tájékozódás, lateralitás.
- Taktilis terület,
- Ritmus vizsgálat

Az eredmények segítenek az egyéni fejlesztési tervek elkészítésében (3 havonta a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében.)

-Segítenek eldönteni, hogy irányítsuk -e a gyermeket pedagógiai szakszolgálathoz.

4. Egyéni fejlődési napló vezetése

Minden gyermek számára az óvodába lépéskor, egyéni fejlődési naplót nyitunk, melyet az óvodai nevelés teljes időtartalmában vezetünk. Tartalmazza: -a család látogatás tapasztalatait, -az anamnézist, a beszoktatás tapasztalatait, -ember ábrázolását minden évben, -testi, szociális, érzelmi, erkölcsi és értelmi fejlődésével kapcsolatos információkat, -a gyermek vizsgálati eredményeit, -az egyéni fejlesztési tervet, melyet a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében, 3 havonta újraírunk.

A gyermeki fejlődés figyelemmel kísérésének területei:

- mozgásfejlődés,
- finommotorika, rajzkészség,
- játék, munka tevékenységek fejlődése,
- szociális, érzelmi, akarati élet fejlődése
- értelmi fejlődés
- zenei fejlődés
- beszéd

A logopédus 3 évesen elvégzi a KOFA szűrést, 5 évesen pedig logopédiai szűrést végez.

Óvodapedagógus feladata

- a gyermekek képességeinek differenciált fejlesztése,
- az esélyegyenlőség biztosítása,
- a részképesség zavarokkal küzdő gyermekek problémáinak feltárása, fejlesztése,
- a tanulási zavarok megelőzése,
- a hátrányokkal érkező gyerekek prevenció és korrekció differenciált fejlesztése
- folyamatos kapcsolattartás a külsős nevelést segítő szakemberekkel, az igazgatóval, kölcsönös tájékoztatás és tapasztalatcsere,
- Csoport napló vezetése, mely tartalmazza az éves terveket, heti tematikus terveket, esemény és programterveket, a névsort, a csoportbeosztást, csoportos információkat / nyilatkozatok, bejegyzések/
- Egyéni fejlődési naplók vezetése – melyek tartalmazzák az anamnézist, a gyermeki képességeket, szűrések eredményeit, egyéni fejlesztési terveket (kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében 3 havonta)

14. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

14.1. Az óvodába lépés feltételei – az óvodai alkalmasság

A nemzeti köznevelésről szóló törvény 5.§ szerint, a köznevelésbe való részvétel első periódusa az óvodai nevelés szakasza, amely a gyermek hároméves korában kezdődik és addig az időpontig tart, ameddig a gyermek a tankötelezettség teljesítését meg nem kezdi.

- A köznevelési törvény 8.§ értelmében, az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvodai nevelés a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek keretében folyik. A tevékenységeket úgy kell megszervezni, hogy az óvoda a szülők igényei szerint eleget tudjon tenni az óvodai neveléssel, a gyermek napközbeni ellátásával összefüggő feladatainak.

- Az óvoda fel veheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételtől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen vagy a felvételi körzetben lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető.

- Mindezen törvényi és- jogi szabályozásokon kívül az óvodába lépés fontos kritériuma a szobatisztaság, az önálló mozgáskészség, a kialakult kommunikációs készség és a beszédértés is.

- Intézményünk az Alapító Okiratban megfogalmazott sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai felvételét is biztosítja, integrációs nevelésük feltételeit megteremti a szakértői vélemények útmutatása alapján.

- A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson vesz részt.

- Az Oktatási Hivatal a szülő kérelmére, a gyermek jogos érdekét szem előtt tartva, az ötödik életév betöltéséig felmentést adhat a kötelező óvodai nevelésben való részvétel alól, ha a gyermek családi körülményei, képességeinek kibontakoztatása, sajátos helyzete indokolja.

- A gyermekek óvodai felvételét az érvényes törvényi szabályozás alapján végezzük.

- Az óvodai beiratkozás a fenntartó által meghatározott időpontban történik, amelyről a szülők 30 nappal a beiratkozás előtt tájékoztatást kapnak.

- Az óvodai felvétel, átvétel jelentkezés alapján történik, a szülő jelentkezési lapot tölt ki. Az adatok hitelességét az igazgató a személyi okmányok alapján ellenőrizheti. A felvétel elbírálásakor meghatározó szempontként szerepel: - a gyermek életkora, lakhelye, az óvodai csoportok telítettsége.
- Az óvodai felvételtől határozatban értesítjük a szülőket. A felvétel elutasításáról hozott döntést szintén határozatba foglaljuk, amely ellen a szülő felül bírálati kérelmet nyújthat be az óvodába, a fenntartó önkormányzat jegyzőjéhez címezve.
- A szülő gyermeke felvételét, átvételét bármikor kérheti. Az újonnan jelentkező gyermekek fogadása az óvodai nevelési évben folyamatosan történik.
- Ha az óvodába jelentkezők száma meghaladja a felvehető gyermekek számát, az óvoda vezetője, kérelmezi a fenntartótól az óvodai csoportok bővítését, melyre +20 % -ig, a fenntartónak jogköre van.
- A gyermeket elsősorban abba az óvodába kell felvenni, átvenni, amelynek körzetében lakik, illetőleg, ahol szülője dolgozik. Az óvodai felvételtől, átvételtől az óvoda vezetője dönt.
- Az óvodai felvétel, átvétel jelentkezés alapján történik. A gyermek az óvodával a beiratkozás napjától jogviszonyban áll. A gyermek az óvodai jogviszonyon alapuló jogait a beiratás napjától kezdve gyakorolhatja. Jogszálya, továbbá az óvoda házirendje egyes jogok gyakorlását az első nevelési év megkezdéséhez kötheti.
- A gyermek csoportba való beosztásáról az igazgató dönt, a szülők és az óvodapedagógusok véleményének figyelembevételével.
- Az óvodapedagógusok a felvételi és-mulasztási naplóban, a jogszabályban meghatározottak szerint, nyilvántartásba veszik az óvodába felvett gyermekek személyi adatait, hiányzásait nyomon követik és rögzítik.

14.2. Az iskolába lépés feltételei – az iskolai alkalmasság

A köznevelési törvény 45.§-a értelmében a gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, legkésőbb az azt követő évben, tanköteleessé válik.

- Az a gyermek, akinek esetében azt a szakértői bizottság javasolja, további egy évig az óvodában részesül ellátásban, és ezt követően válik tankötelessé.
- Ha a szülő, az óvodapedagógussal és igazgatóval egyeztetve nem érzi iskolaérettnek gyermekét, az Oktatási Hivatal honlapján kérvényezheti az iskolai nevelés egy évvel való elhalasztását, adott év január 18-ig, elektronikus- vagy postai úton. Az eljárás ügyintézési határideje ötven nap. A szülő kérelme alátámasztására, csatolhatja a gyermek fejlettségét alátámasztó óvodai dokumentumokat, pedagógiai véleményt, vizsgálati eredményeket is. Ha az eljárásban szakértőt kell meghallgatni, akkor csak szakértői bizottság rendelhető ki.
- Ha a gyermek az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget korábban eléri, az Oktatási Hivatal a szülő kérelmére engedélyezheti, hogy a gyermek hatéves kora előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését.
- Magyarországon a köznevelési törvényben meghatározottak szerint, minden gyermek köteles az intézményes nevelés-oktatásban részt venni, tankötelezettségét teljesíteni. A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik.
- A tankötelessé vált gyermeket a szülő köteles beíratni a lakhely, illetve tartózkodási hely szerinti iskola első évfolyamára. A gyermek felvételéről, átvételéről a férőhelyek függvényében az iskola igazgatója dönt.

14.3. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermekek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelés eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére, hat-hétéves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Az iskolai életre való felkészülésnek testi, lelki- és szociális kritériumai vannak, melyek közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán szükséges a sikeres iskolai munkához.

Testi fejlődés A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz.

- Testarányai megváltoznak, megkezdődik a fogváltás.
- Teste arányosan fejlett és teherbíró.

- Mozgása összerendezettebb és harmonikusabb.
- Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorikai képességek.
- Mozgását, viselkedését és testi szükségleteinek kielégítését képes szándékosan irányítani.

Lelki fejlődés A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott, érdeklődésével készen áll az iskolakezdésre.

- A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciálásnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.)
- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés. Megnö a megőrzés időtartama, a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozottan növekszik a figyelés tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
- Cselekvő- szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- Érthetően, folyamatosan kommunikál és beszél.
- Gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni.
- Minden szófajt használ, különböző mondszerkezeteket, mondatfajtákat alkot. Tisztán ejti a magán és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő, nagy egyéni eltérések is lehetségesek).
- Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről, tudja a nevét, lakcímét, szülei foglalkozását.
- Felismeri a napszakokat, a hozzájuk kapcsolódó tevékenységeket.
- Ismeri és a gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait.
- Ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét.

- Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit, az évszakok változásait.
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak magatartási formái, szokásai, melyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Szociális fejlődés: Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészséges gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes fokozatosan kialakuló együttműködésre, kapcsolatteremtésre gyermektársaival és a felnőttel a kedvező iskolai légkörben.

A szociálisan érett gyermek:

- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, a feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb- szükség szerint kreatív- elvégzésében nyilvánul meg.
- Kitartásának, munkatempójának, önállóságának és önfegyelmének fejlődése biztosítja a sikeres feladatvégzés folyamatát.

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelés célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint. A fejlesztőmunkánk során komplex gyógypedagógiai diagnózisra, szakértői véleményekre építve törekszünk a gyermekek egyénre szabott, önmagához mért fejlődésének elősegítésére, támogatására. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolai alkalmassági kritériuma tükrözi a befogadó, inkluzív intézmény elvárásait az iskolába készülő gyermekkel szemben.

15. SPECIÁLIS TEVÉKENYSÉGEK, SZOLGÁLTATÁSOK

A gyermeket képességeinek, érdeklődésének megfelelően és a szülők kívánságai alapján, különböző tevékenységeket szervezünk, melyek egyben a tehetséggondozás (nem kizárólagos) szinterei is

A gyermekek kedvük, tehetségük szerint vehetnek részt. A csoportok között átjárhatóságot biztosítunk.

- **Néptánc**-kiscsoporttól,
- **Alkotó délutánok** – kismesterségek gyakorlása
- **Népies kézműves foglalkozások** – kismesterségek, különleges technikák gyakorlása (gyöngyözés, nemezelés, bábkészítés, stb.).
- **Zene** – ovi
- **Katolikus Hittan** nagycsoportban, igény esetén

Minden tevékenységet óvónő, vagy szakember végez, aki felelősségvállalási nyilatkozatot ír alá.

- **Tartásjavító torna**
- **Fejlesztőpedagógia fejlesztés** a BTM-N gyermekek részére, vagy akiknek a szakértőivéleményben erre javaslatot tett a pedagógiai szakszolgálat
- **Gyógypedagógiai fejlesztés** az SNI gyermekek részére
- **Logopédia**
- **Színházlátogatás** – ajánlattól függően a nagycsoportosokkal közeli nagyvárosokba évenként több alkalommal megyünk előadást, bábszínházi előadást nézni

16. ÓVODÁNK KAPCSOLATAI, AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS FORMÁI

16.1. Óvoda – család

Az óvodai nevelés eredményességének feltétele a családdal, a szülői házzal való jó kapcsolat kialakítása. Ahhoz, hogy programunkat, célkitűzéseinket meg tudjuk valósítani, meg kell nyerni a szülőket is. Ennek alapja az őszinteség, a bizalom, az érdeklődés a családok iránt, valamint az óvoda nyitottsága a szülők felé. A szülőknek tapasztalniuk kell, hogy tiszteletben tartjuk nevelési elveiket, ha kell, segítünk, s gyermekeiket fenntartás nélkül szeretjük. Arra törekszünk, hogy emberi magatartásunkban, szakmai felkészültségünkben példamutatóak legyünk.

A szülők legyenek őszinte partnerek, tartsák tiszteletben a gyermeküket nevelő óvodai dolgozókat.

Kapcsolattartás formái

- beíratás - az első találkozás, kapcsolatfelvétel meghatározó a szülő és a gyermek számára,
- családlátogatás - családi nevelés megismerése, kapcsolatteremtés a gyermekkel,
- összevont, csoportos szülői értekezletek - egészségügyi, pedagógiai, pszichológiai előadások, segítségnyújtás a gyermek neveléséhez,
- fogadó órák (évente 2 alkalommal kötelezően)
- közös ünnepek - szülők a meghívottak,
- közös készülődés a szülőkkel - munkadélutánok szervezése,
- játszóházi okon bármikor részt vehetnek,
- kirándulásokon, hosszabb túrákon segítő partnereink,
- faliújságról, zárt messenger csoportból állandó tájékoztatást kapnak,
- Kréta rendszeren keresztül, Óvoda Honlapja, Facebook oldala
- Óvodaszék és a Szülői Szervezet az SZMSZ-ben foglaltak szerint látja el a szülők képviselőjét,
- nyílt napok.

16.2. Óvoda – Iskola

Fontosnak tartjuk az óvodából az iskolába történő zavartalan átmenetet, az óvoda és az iskola nevelőmunkájának összehangolását, az együttműködést.

Kapcsolattartás formái

- az iskolai nevelőkkel az emberi és szakmai kapcsolatok folyamatos ápolása, érdeklődés egymás munkája, problémái, sikerei iránt.
- az évnyitóra a csoport óvónője és az igazgató kíséri el a leendő elsősöket
- kölesönös látogatások: év elején meglátogatjuk az iskolába került gyermekeket, Gergely napján ellátogatnak az első osztályosok a leendő iskolásokhoz.
- szülői értekezleten a leendő első osztályos tanítók tájékoztatják a szülőket a pedagógiai elképzeléseikről, az iskolába lépés teendőiről, szülői feladatokról.
- a tanítók a megbeszélte napokon az óvodában folyó neveléssel, a gyermekek felkészültségével ismerkednek.
- közös ünneplések, az iskolások ajándékműsorral kedveskednek az óvodásoknak
- kérdőív az első tanítóknak, a DIFER tesztek óvodai eredményeinek átadása a tanítóknak
- konzultáció óvodából iskolába érkező gyermek átmeneti állapotának jellemzőiről.
- az iskola igazgató, leendő tanítónők részt vesznek az óvodai ballagáson.

16.3. Óvodánk egyéb kapcsolatai

Óvoda–Bölcsőde

- óvoda-bölcsőde átmenet: a gondozónők tájékoztatják a pedagógusokat a gyermek aktuális fejlettségi szintjéről, szokásairól, kedvelt játékairól stb., fejlődési lapot átadják.
- közös intézményi rendezvények, ünnepek
- nyári élet alatt, az udvaron együtt vannak a bölcsődések és az óvodások
- a leendő óvónénik tavasszal átlátogatnak a bölcsődébe, ismerkednek a gyermekekkel,

-ősszel a kiscsoportosok visszalátogatnak a bölcsődébe, a gondozónők meglátogatják őket új óvodai csoportjukban.

Fenntartóval

A törvényi előírásoknak megfelelő. Kapcsolatunk részben hivatalos, részben támogató és segítő jellegű. Kapcsolatunkat az együttműködés, a megértés jellemzi.

Kapcsolattartás formái

- kölcsönös tájékoztatás, egyéni megbeszélések,
- az igazgató részvétele a képviselőtestületi, vezetői üléseken,
- igazgatója év végi, félévi beszámolója
- az intézmény alapkokumentumait a fenntartó hagyja jóvá
- éves munkaterv megküldése, nevelési év elején
- az intézmény nagyobb ünnepélyekre meghívja a képviselőtestület tagjait
- az intézmény gyermekei műsort adnak egyes önkormányzati rendezvényeken

Gyermekevédelmi szolgálat

A hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekek segítése, jelzőrendszer működtetése kiemelt feladatunk. Közvetlen kapcsolatot az óvodai gyermekevédelmi felelős tart.

Kapcsolattartás formái

- kölcsönös tájékoztatás,
- gyermekek segítése, ajándékozása,
- éves gyermekevédelmi értekezleten való részvétel
- jelzőrendszer működtetése

Községi Könyvtár

A gyermekek irodalmi, művészi nevelésének fontos állomása.

Kapcsolattartás formái

- népmese napján könyvtárlátogatás, mese dramatizálás
- rendszeres könyvtárlátogatás, könyvkölcsönzés,

- könyvtár által szervezett programokon való részvétel

Alapszolgáltatási központ

Kapcsolattartás formái

- közös ünneplések, köszöntések (szület, idősök napja, karácsony, anyák napja),

Egészségügyi Szervek

Az egészségmegőrzés, az egészséges életmódra nevelés megvalósítása a védőnővel, fogorvossal közösen történik.

Kapcsolattartás formái

- tavaszi fogorvosi szűrővizsgálat,
- nagycsoportosok megismerkednek, megbarátkoznak a fogorvos munkájával,
- alkalmanként esetmegbeszélések,
- a védőnőn keresztül egészségmegőrző programokba való bekapcsolódás.
- a védőnő munkaterve szerint rendszeres fejtevésségi ellenőrzést végez
- egyéni esetekben konzultációk a védőnővel
- ha cukorbeteg gyermek jár az óvodába, közösen dolgozzuk ki az ellátási tervet

Pedagógiai Szakszolgálat

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek szakértői vizsgálata mellett, a szoros munkakapcsolat elengedhetetlen a lehető legpontosabb, személyre szabott egyéni fejlesztési tervek elkészítéséhez

Kapcsolattartás formái

- esetmegbeszélések
- első szakértői vizsgálatok, felülvizsgálatok
- utazópedagógusokkal való esetmegbeszélések
- esetenként tájékoztatók előadások tartása

Szakmai szervezetekkel

- Nemzeti Pedagógus Kar
- POK
- OH
- Néphagyományőrző Óvodák
- Néphagyományőrző Óvodák Egyesülete

Külhoni kapcsolatok

- Tóthfalusi Óvoda (Vajdaság)

Kapcsolattartás formái

- előadások, bemutatók, szakmai tanácskozások szervezése,
- egymás programjaiba való bekapcsolódás,
- továbbképzéseken való részvétel.

Egyéb kapcsolatok

- Pásztorkodó Egyesület
- Arany János Községi Szintér
- helyi civil szervezetek
- Magyar Vöröskereszt

17. A PEDAGÓGIAI PROGRAM BEVÁLÁSÁNAK VIZSGÁLATA

17.1. Néphagyományörző és környezetvédő pedagógiai programunk megvalósításának dokumentációi

Alapdokumentumaink

- Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
- Pedagógiai Program,
- Belső Önértékelési Szabályzat
- Éves Munkaterv

Dokumentáció, határidős feladatok

Dokumentum	Változtatás		Felelős Határidő
	Szabálya	tartalma	
Pedagógiai Program	20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet 6.§	-Nevelési alapelvek, értékek, célkitűzések. -Azok a nevelési feladatok és tevékenységek, melyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre való felkészítését és kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését. -Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységeket. -Gyermekevédelmi pedagógiai feladatokat. -Esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések. -Szülő, gyermek, pedagógus együttműködését. -Egészségnevelési és környezeti nevelési elveket. -Nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek.	Igazgató aktuálisan
Felvételi és előjegyzési napló	20/2012.(VIII.31.) Emmi rendelet 89.§	-Gyermekek adatai -Felvételi kérelem -Felvételi határozat száma -Változások	Igazgató május 31.

[illegible]

Napló	Emmi rendelet 93.§ (4)	-Anamnézis, beszoktatás tapasztalatai -szokások alakulása -emberábrázolása -testi, szociális, érzelmi, erkölcsi és értelmi fejlődésével kapcsolatos információk rögzítése képességekre, készségekre lebontva. -Gyermek egyéni lapjai./vizsgálati eredmények/ -Egyéni fejlesztési terv	gusok nov. 15 Mindkét félévben
Fejlesztési, fejlődési dokumentáció	20/2012.(VIII.31.) Emmi rendelet 93.§	-Gyermek értelmi, beszéd, és mozgásfejlődésének, anamnézise és fejlesztésének terve, tevékenységek nyomon követése -a fejlődést szolgáló intézkedések megállapítások, javaslatok	Óvodapedagógusok

A csoportnaplót, a gyermekek fejlődési naplóját, a felvételi és mulasztási naplót, valamint a felvételi és előjegyzési naplót, 2024. 09. 01-től, az OVIKRETA rendszerben vezetjük.

17.2 Az ellenőrzési és értékelési rendszer

A pedagógiai program “beválásának” vizsgálata a program céljait és a megvalósulás helyi tényezőit egymáshoz viszonyítva elemzi, vizsgálja. A programunk érvényesülését, működését folyamatosan ellenőrizzük, értékeljük.

Az ellenőrző, értékelő feladatot az óvoda nevelőtestülete végzi, az alábbi szempontok szerint:

- A bevezető szakaszban a dokumentum elemzése.
- A program bevezetését követő folyamatban a gyermekek fejlődésének ellenőrzése, értékelése.
- A program beválásának vizsgálata, a tapasztalatok számbavétele.
- A program bevezetése után 3-4 évenként az eredményesség megítélése (a 3 éves ciklus végén az iskolába lépő gyermekek vizsgálata – a szerzett tapasztalatok beépítése a további tervezésbe, gyakorlatba).

Meg kell vizsgálni a pedagógiai program:

- felépítését, logikáját,

- használhatóságát,
- feltételeit,
- hatását,
- gazdaságosságát,
- eredményeit,
- a gyermekek fejlődésének mutatóit.

17.3. Az eredményesség megítélésének módszerei

Alkalmazott feldolgozó módszerek:

- a mennyiségi elemzés,
- minőségi elemzés.

A megfigyelés a pedagógia leghasználhatóbb és legelterjedtebb kutatási módszere. A vizsgálat során általános érvényű tények, törvényszerűségek tárhatók fel.

A feltáró módszerek a következők:

- interjú,
- beszélgetés,
- felmérés,
- tesztek, kérdőívek

A tesztek a teljesítmény mérésére szolgáló eszközök. Főbb típusai:

- teljesítmény tesztek,
- feladatlapok,
- munkalapok.

Minden 2. évben az óvoda igazgató munkájára vonatkozóan, kérdőívet töltetünk ki a szülőkkel.

Minden nevelési év elején kérdőívet töltetünk ki az elsős tanítónőkkal, az elballagott gyermekeink iskolai felkészültségére vonatkozóan.

Minden beszoktatási időszak végén, kérdőívet töltetünk ki a kiscsoportos és bölcsődés szülőkkel, a beszoktatás tapasztalataira vonatkozóan.

Nevelési év végén kérdőívet töltenek ki a dolgozók az intézmény működésével, munkavégzésükkel, munkahelyi együttműködésekre vonatkozóan.

2024. 09.01-től, a 18/2024-es BM rendeletnek megfelelően, intézményünk is részt vesz a pedagógusok teljesítményértékelési rendszerében, ezek eredményei szintén képet adnak az intézmény pedagógusainak munkájáról, a pedagógiai program beválásáról.

A TÉR-rel kapcsolatos, intézményünkre vonatkozó belső intézményi szabályzat megtalálható az igazgató irodájában.

Helyzetkép: Az óvoda önmeghatározása, énképe.

Az önmeghatározás biztosítja:

- A belső erőforrások feltárását.
- Az emberi tényezők elemzését.
- A szülők igényeit - óvodaképét.
- A helyi óvodai nevelési program optimális megválasztását.
- A működési feltételek minőségét, célszerűségét.
- Az intézményi önkontroll folyamatos biztosítását.

Zárógondolat:

„Egy program annyit ér, amennyit megvalósítanak belőle”

18. SZAKIRODALOMJEGYZÉK, AJÁNLOTT SZAKKÖNYVEK A PEDAGÓGUSOKNAK

1. Porkolábné Dr. Balogh Katalin:
Kudarcc nélkül az iskolában (1992.)
2. Kovács Lajosné:
Vigyázzok rád
3. Falvay Károly:
Ritmikus mozgás, énekes tánc (OPI 1990.)
4. Tarjányi Gábor:
Mindennapi hagyományaink (Mezőgazd. Kiadó 1984.)
5. Dömötör Tekla:
Magyar Népszokások (Corvina 1972.)
6. Zsolnai József:
Képességfejlesztés, tehetséggondozás kutatásának tapasztalatai
(Ped. Szemle 1986/9.)
7. Sárosi Bálint:
Zenei anyanyelvünk (Bp. 1973.)
8. Dr. Hanza István:
Játék, egyensúlyozás, vízhez szoktatás (Bp. 1995.)
9. Dr. Juharovné Molnár Piroska:
Pedagógiai bábjáték (Kecskemét 1989.)
10. Zsámboki Károlyné - Horváthné Szigligeti Adél
Matematika kézzel, fejjel, szívvel (Fabula BT. 1993.)
11. Dr. H. Tóth István:
Ötlettár (Kecskemét 1994.)
12. Horváth Györgyné –Lengyel Gáborné:
Tanuljunk meg harmóniában élni a természettel (1993.)
13. **Epochális rendszerű tanulási folyamat az óvodában** (Debrecen 1994.)
14. Berczik Sára:
Mozgásfejlesztő és tartásjavító gimnasztika
15. Dr. Papp János:
Játékos természetismeret (Mezőgazd. Kiadó 1990.)

16. Nádai Magda:
Gyümölcs a tudás fájáról (Ifjúsági lap-és Könyvkiadó 1990.)
17. Halász Mátyás:
Történeti leírás Jászszentlászlóról (Jászszentlászló Önkormányzata 1993.)
18. **Körlánc kalauz**
19. Dr. Kuti István és Kuti Istvánné:
Környezeti nevelés az óvodában (Kecskemét 1993.)
20. **Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja**
21. Nagy Jenőné:
Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel
22. Csúri Ferencné:
Kerek egy ég alatt (Pedagógiai kiadó 2007)
23. Mérei Ferenc-V. Binét Ágnes:
Gyermekekléktan (Medicina könyvkiadó Zrt. 2006)
24. dr. Tótszőllősyné Varga Tünde
Mozgásfejlesztés szabadon, Mozgásfejlesztés az óvodában
25. Aszalai Anett – Horváth Judit – Horváthné Csapucha Klára – Rónáné Falus Júlia:
Amit az óvónőnek észre kell venni (Flaccus kiadó 2015)
26. **Néphagyományőrző Óvodai Program** (Gödöllő 1998)

19. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

A Szent László Óvoda és Bölcsőde

módosított Néphagyományőrző és Környezetvédő Pedagógiai Programja

2024. 09. 01 – től visszavonásig érvényes.

Határozat szám a fenntartói elfogadásról:

A program módosítása elvégzendő:

- Jogszábaály előírása esetén
- változtatási igény esetén
- átfogó intézményi önértékelés során
- tanfelügyeleti vizsgálat alapján

.....

Vighné Nyikos Tünde-Igazgató

Jászszentlászló, 2024. 08. 01.